

ČASOPIS
GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

21. január 2024

2

Slovo

Mea culpa Cirkvi

TÉMA O HĽADANÍ ODPUSTENIA V CIRKVI

Hlas otcov

ROZHOVOR S OTCOM MIRONOM KERUĽOM-KMECOM

Hora Zvir od Vianoc po Bohozjavenie

FOTOREPORTÁŽ Z PÚTNICKÉHO MIESTA

Rodina a zdieľaná ekonomika

RODÍ SA NOVÝ TREND VZŤAHU K VECIAM?

Sviatky Kristovho narodenia

BRATISLAVA – KOŠICE – PREŠOV

3 SVÄTÝ OTEC

Mučeníci – svedkovia viery

4 TÉMA

Mea culpa Cirkvi

8 ROZHOVOR

Hlas otcov

10 IKONA

Ikona Bohorodičky Chvály na Božiu Matku (2)

13 PRÍBEH

Viac ako odpustiť

14 REPORTÁŽ

Hora Zvir od Vianoc po Bohozjavenie

16 RODINA

Rodina a zdieľaná ekonomika

Aj deti sú osobnosti (1)

Potrebuje láska pravidlá? (1)

24 SPOLOČNOSŤ

Je náboženská sloboda v ohrození?

26 UDALOSŤ

Sviatky Kristovho narodenia

BOŽSKÁ TRPEZLIVOSŤ

» Juraj GRADOŠ

Istotne ste už o nej počuli. A podľa ľudí ju možno aj máte alebo ste ju niekedy mali. No v skutočnosti sa asi tej skutočne Božej nevyrovná. Popravde, iba Boh je trpezlivý a to, čo my nazývame trpezlivosťou, je iba jej „zriedená“ podoba. Alebo inak povedané, tá naša trpezlivosť je iba napodobením tej Božej, a bez nej by nebola.

Vlastne pod trpezlivosťou si neraz vybavujeme hocičo. Ale hocijako na ňu pozeráme, potrebujeme ju. Bez nej je život hrozný. Potrebujeme ju v každom vzťahu a v každom okamihu i na každom mieste. Len si skúste na chvíľu predstaviť pri sebe netrpezlivého človeka. Napríklad pri nakupovaní v obchode. Rad by bol pre neho iba objekt na predbehnutie. Asi by sa vám to nepáčilo. Podobne u lekára. A čo v škole? Netrpezlivý učiteľ – ani neviem, či niekto taký môže existovať. A žiak? No takých by sa veru v každej triede našlo. Komunikovať, žiť s nimi je veru ťažké. Netrpezlivý spolupracovník je problém. A čo tak netrpezlivý šéf? Alebo podriadený? A rodina? Žena? Muž? Deti? Rodičia?... Absencia trpezlivosti vo vzťahoch spoluurčuje ich kvalitu. Čím je trpezlivosť väčšia, tým je vzťah kvalitnejší, pevnejší.

A to som nepísal o sebe samom. Byť trpezlivý sám so sebou, so svojím telom, s myslou, schopnosťami, chybami... Tak tu máme azda najväčší problém. A práve trpezlivosť nás samých so sebou je predpokladom „slušnej“ trpezlivosti s ostatnými ľuďmi, vzťahmi i vecami.

Boh je sám so sebou trpezlivý. Je vyrovnaný sám so sebou. Nepotrebuje na seba nič naprávať – je dokonalý. A možno práve v tom tkvie jeho trpezlivosť. I k nám. A práve táto jeho trpezlivosť v nás posilní tú našu. Ak ju teda prijmeme. Trpezlivosť, ktorá pramení z istoty, že ma niekto miluje. Teda Boh. A to znamená, že mi verí, že ma neopustí, že mi dá iba to dobré, že... Takáto trpezlivosť utíši v našom srdci besnenie živlov tohto sveta. Tak ako Ježiš na loďke utíšil búrku. Ak si uvedomíte, že Boh je pri vás práve v čase, keď sa všetko a všetci proti vám spriahli, keď to prestávajú dávať, stačí sa mu odovzdať a trpezlivo čakať. On vás neopustí a zakročí v správnom čase a správnym spôsobom.

A tu už hovoríme o viere. Veriť a milovať sa nedá bez trpezlivosti. Preto s tým dnešní ľudia majú problém. Neodčakavosť, teda netrpezlivosť, sa stala dominantnou vlast-

freepik.com

nosťou nielen doby, ale i nás samých. Tu a teraz. Všetko a hneď. Chceme to v obchodoch, e-shopoch, v službách aj vo vzťahoch. A chceme to i od Boha. A keďže iba ten e-shop je dobrý, ktorý do rána pošle, čo sme si objednali, i ten Boh je dobrý, ktorý do rána vyplní našu prosbu. Teda skôr objednávku, príkaz. Ten chlapec, dievča, to dieťa, tí rodičia... sú dobrí, iba ak to urobia hneď. A ako chceme. Vtedy nás „milujú“. A to nie je pravda. Práve vtedy na nás kašľú a chcú mať od nás pokoj.

Pusťme teda do svojho života Božiu trpezlivosť. Nie lenivosť ani ničnerobenie, ale skutočnú trpezlivosť s tým, že čo my nemôžeme, čo my nedokážeme, to – ak treba – urobí Boh.

Gradoš

Recyklujte tento časopis: DARUJTE HO PRIATEĽOM.

Stýridsať mučeníkov, ruská ikona, 1850 – 1899 | worldhistory.org

bratov, a sestry. Aká veľká veľkodušnosť je cesta kresťanského svedectva!

Dnes si, drahí bratia a sestry, pripomeňme všetkých mučeníkov, ktorí sprevádzali život Cirkvi. Ako som už mnohokrát povedal, v našich časoch je ich viac ako v prvých storočiach. Dnes je v Cirkvi veľmi veľa mučeníkov, lebo sú pre vyznávanie viery vyhánaní zo spoločnosti či posielaní do väzenia... Je ich veľké množstvo. Druhý vatikánsky koncil nám pripomína, že „mučeníctvo, ktorým sa učeník stáva podobným Majstrovi, dobrovoľne podstupuje smrť za spásu sveta a ako on vylieva svoju krv, Cirkev pokladá za význačný dar a najvyšší dôkaz lásky“ (konšt. *Lumen gentium*, 42). Mučeníci napodobňujú Ježiša a s jeho milosťou premieňajú násilie tých, ktorí odmietajú ohlasovanie, na veľkú, na najvyššiu príležitosť lásky, ktorá siaha až po odpustenie svojim trýzniteľom. Toto je zaujímavé: mučeníci vždy odpúšťajú svojim trýzniteľom. Štefan, prvý mučeník, umieral s modlitbou na perách: „Pane, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.“ Mučeníci sa modlia za svojich trýzniteľov.

A hoci len od niektorých sa žiada mučeníctvo, „predsa všetci majú byť pripravení vyznávať Krista pred ľuďmi a nasledovať ho na ceste kríža v prenasledovaniach, ktoré Cirkvi nikdy nechýbajú“ (tamže, 42). A toto prenasledovanie je vecou starých čias? Nie, to nie. Je vecou súčasnosti. Dnes kresťania znášajú mnohé prenasledovania vo svete, je ich veľmi veľa. Teraz je viac mučeníkov než v počiatkoch. Mučeníci nám tak ukazujú, že každý kresťan je povolaný k svedectvu života, aj vtedy, keď nedôjde až k prelitiu krvi, a to darovaním sa Bohu a bližným podľa vzoru Ježiša. Nikdy sa nesmie zabíjať v mene Boha, pretože skrze neho sme všetci bratia a sestry. Ale spoločne môžeme darovať svoje životy za iných.

Modlime sa teda, aby sme neúnavne svedčili o evanjeliu aj v časoch súženia. Nech sú všetci svätí mučeníci a mučenice semienkom pokoja a zmierenia medzi národmi pre ľudskejší a bratskejší svet, kým očakávame plné zjavenie nebeského kráľovstva, keď Boh bude všetko vo všetkých (porov. 1 Kor 15, 28). (úryvok z katechézy z 19. apríla 2023)

MUČENÍCI – SVEDKOVIA VIERY

» Marek BARAN

Po predstavení apoštola horlivosti sv. apoštola Pavla pápež František pokračoval v katechézach o evanjelizačnom nadšení priblížením hrdinstva mučeníkov.

Po uvažovaní o svedectve svätého Pavla, skutočného „majstra“ apoštolskej horlivosti, sa dnes náš pohľad neobracia na jednu postavu, ale na zástup mučeníkov, mužov a žien každého veku, jazyka a národa, ktorí položili svoj život za Krista, ktorí vyliali svoju krv, aby vyznali Krista. Po generácii apoštolov boli oni „svedkami“ evanjelia *par excellence*. Mučeníci: prvým z nich bol diakon sv. Štefan, ukameňovaný za hradbami Jeruzalema.

Slovo „mučeníctvo“ pochádza z gréckeho slova *martyria*, čo presne znamená svedectvo. Čiže mučeník je svedok, je to ten, kto vydáva svedectvo až po vylitie krvi (pozri Origenes, In Johannem, II, 210).

Mučeníkov však netreba vnímať ako hrdinov, ktorí konali individuálne, ako kvety klíčiace na púšti, ale ako zrelé a vynikajúce plody Pánovej vinice, ktorou je Cirkev. Osobitne kresťania, ktorí sa vytrvalo zúčastňovali na slávení Eucharistie, boli Duchom Svätým vedení k tomu, aby svoj život postavili na základe tohto tajomstva lásky, teda na skutočnosti, že Pán Ježiš vydal svoj život za nich, a preto aj oni mohli a mali dať svoj život za neho a za svojich

Na konci roka povzbudil pápež František veriacich k tomu, aby nezabúdali žasnúť:

V prvom rade treba vedieť žasnúť nad Bohom, ktorý nás sprevádza.

A potom vedieť žasnúť v rodine. Myslím si, že v manželskom páre je dobré vedieť žasnúť aj nad svojim manželom, napríklad tak, že ho večer chytíte za ruku a na pár chvíľ sa mu s nehou pozriete do očí: úžas vždy vedie k nehe. Nežnosť v manželstve je krásna. Ďalšie potrebné je schopnosť žasnúť nad zázrakom života, žasnúť nad deťmi, vedieť si nájsť

čas na hranie sa s nimi a na to, aby sme ich počúvali. Pýtam sa vás, otcovia a matky, nájdete si čas na hranie sa so svojimi deťmi? Nájdete si čas, aby ste ich zobrali na prechádzku? Naučme sa žasnúť nad múdrosťou starých rodičov, nad ich príbehmi. Starí rodičia vracajú životu to podstatné. A napokon žasnite nad vlastným príbehom lásky – každý z nás má svoj vlastný. Pán nás stvoril, aby sme kráčali v láske a aby sme nad tým žasli. Náš život má určite aj svoje negatívne stránky, ale žasnite aj nad Božou dobrotou, nad tým, že kráča s nami, aj keď sme veľmi neskúsení. (Marek Baran)

MEA CULPA CIRKVI

» Richard FUČKO

Pápež sv. Ján Pavol II. | wikimedia.org

Ak sa človek ponorí do štúdia cirkevných dejín, bez pochyb narazí na publikáciu od Jozefa Špirka s príhodným názvom *Cirkevné dejiny*. Hneď v úvodnej kapitole takýto študent cirkevnej histórie spozná jednu dôležitú a základnú paradigmu – Cirkev je božsko-ludská.

Čo to znamená v praxi? Okrem iného aj to, že je dokonalá. Teda tá božská zložka. Tá ľudská je hriechna, nie tak úplne dokonalá a naprieč dvoma miléniami dejín aj zneužitá svetskou mocou v rámci svojej agendy, miestom pre tyranov, ľudí milujúcich viac moc a slávu než Kristovu radostnú zvesť. A práve za tieto škvrny na Kristovej neveste sa naprieč históriou Cirkev aj ospravedlnila a uznala – moja vina, *mea culpa*.

Jedným z hnacích motorov ospravedlnení bol pápež Ján Pavol II. Jednou z častých výčitiek proti Cirkvi je prenasledovanie mysliteľa Galilea. Krátko po nástupe do úradu pápež 3. júla 1981 zvolal komisiu teológov, vedcov a historikov, aby prehĺbili skúmanie Galileiho prípadu a lojálnym uznaním krívd, nech už pochádzajú

z akejkoľvek strany, odstránili nedôveru, ktorá v mnohých myšliach stále bráni plodnému súladu medzi vedou a vierou. Jej výslednú správu predniesol koncom októbra 1992 na stretnutí vatikánskej Akadémie vied. Komisia vyjadrila dvojité problémy dejinnej biblickej hermeneutiky, ktorá vníma iba doslovnú interpretáciu a vtedajší teológovia považovali zlučiteľnosť heliocentrizmu a Písma za nemožnú. Galileo netvrdil, že sa mylí Písmo, iba jeho interpreti. Aj Kopernikov obrat spôsobil snahu o epistemologickú reflexiu biblických vied, úsilie, ktoré neskôr prinieslo bohaté ovocie v modernej exegetickej práci a vyvrcholilo v koncilovej konštitúcii *Dei Verbum*.

Na začiatku Jubilejného roka 2000, na prelome tisícročí povedal okrem iného

aj tieto slová: „Už nikdy viac. Stáročia nenávisti a rivality sa v treťom tisícročí nemôžu opakovať. Odpúšťame a prosíme o odpustenie. Prosíme o odpustenie za rozdelenie medzi kresťanmi, za použitie násilia, ktorého sa niektorí dopustili v službe pravde, a za postoje nedôvery a nepriateľstva, ktoré zaujali voči vyznávačom iných náboženstiev.“

Pápež na Prvú adventnú nedeľu 29. novembra 1998, pred začiatkom tohto veľkého jubilejného roka, vydal bulu *Incarnationis mysterium*, ktorou vyhlásil *Veľké jubileum 2000*. V 11. článku pripomína jeden z viacerých znakov Božieho milosrdenstva – nazýva ho „znak očistenia pamiatky: požaduje od všetkých odvážny úkon pokory uznať chyby, ktorých sa dopustili tí, čo nosili a nosia meno kresťania. Svätý rok je svojou povahou momentom výzvy k obráteniu... Spytovanie svedomia je jedným z najvýznamnejších momentov osobného života“.

Pápež Ján Pavol II. ďalej potvrdzuje, že Cirkev je stále svätá. Jej dejiny sú dejinami svätosti. Nový zákon dôrazne podáva

takúto charakteristiku pokrstených: sú natoľko „svätí“, nakoľko sa rozišli so svetom, ktorému vládne zlý duch, a klaňajú sa jedinému a pravému Bohu. Táto svätosť sa skutočne prejavuje v životných príbehoch mnohých Cirkvou vyhlásených svätých a blahoslavených, ako aj v zážitkoch toho nesmierneho množstva neznámych mužov a žien, ktorých nik nemohol spočítať (porov. Zj 7, 9). Ich život vydáva svedectvo o pravde evanjelia a poskytuje svetu viditeľný znak toho, že dokonalosť je možná.

No zároveň priznáva, že dejiny zaznamenávajú aj nemálo prípadov, ktoré sú určitým protisvedectvom kresťanstva. Pre puto, ktoré veriacich v tajomnom tele spája jedných s druhými, všetci, hoci za to nenesú osobnú zodpovednosť, a ani nechcú nahrádzať súd Boha, ktorý jediný pozná srdcia, nesú ťarchu omylov a previnení tých, ktorí ich predišli. Dietky Cirkvi zhrešili a Kristovej neveste zabránili, aby zažiarila v plnej svojej kráse. Hriech bol prekážkou pôsobenia Ducha Svätého v srdci mnohých ľudí. Slabá viera zavinila upadnutie do ľahostajnosti a vzdialila mnohých od opravdivého stretnutia s Kristom. Pápež žiadal, aby si Cirkev kľakla v tomto roku pred Bohom a prosila o odpustenie za minulé i prítomné hriechy svojich dietok.

Pritom nejde o nič nové ani prevratné. Prízvukoval to aj v predošlom prípravnom liste *Tertio Millennio Adveniente* z novembra 1994. Opakoval v ňom tému synody biskupov spred desiatich rokov – pokánie a zmierenie. Synoda sa zaoberala stále aktuálnou otázkou obrátenia (*metanoie*), ktoré ako nutná podmienka predchádza zmiereniu s Bohom – rovnako pri jednotlivých osobách, ako aj pri spoločstvách.

Je teda správne, že čím viac sa blíži koniec druhého tisícročia existencie kresťanstva,

s tým živším uvedomením Cirkverberie na seba viny svojich detí; pamätajúc pritom na všetky okolnosti, za akých sa v priebehu dejín vzdialili od Kristovho ducha i jeho evanjelia a poskytli tak svetu, namiesto svedectva života inšpirovaného hodnotami viery, pohľad na spôsob myslenia a konania, ktoré boli vlastne prejavmi protisvedectva a pohoršenia.

Hoci je Cirkev pre svoje vtelenie do Krista svätá, neprestáva robiť pokánie: za vlastné pokladá vždy, pred Bohom i pred ľuďmi, svoje hriešne deti. V súlade s *Lumen gentium* tvrdí: „Cirkev, ktorá má vo svojom lone hriešnikov, svätá a súčasne potrebná očistenia, neustále sa usiluje o pokánie a svoju obnovu.“

Je pravda, že správny historický súd nemôže neprihliadať na starostlivé pozorovanie kultúrnych podmienok príslušnej doby, pod ktorých vplyvom ľudia mysleli a konali. Mnohí totiž mohli pri dobrej viere uvažovať tak, že autentické svedectvo pravde by sa mohlo zniesť s potláčaním mienky iného alebo aspoň s jej vytlačením na okraj. Často šlo o súhrn mnohorakých dôvodov, ktoré vytvárali predpoklady neznášateľnosti, keď živili atmosféru vášnivosti, ktorej sa zvyčaj-

ne mohli vymknúť iba veľkí duchovia, skutočne slobodní a naplnení Bohom. Ale pozorovanie poľahčujúcich okolností nezbavuje Cirkev povinnosti z hĺbky srdca ľutovať slabosti toľkých svojich detí. Detí, ktoré zneuctili jej tvár, a tak jej zabránili naplno odrážať obraz jej ukrižovaného Pána ako neprekonateľného svedka trpezlivej lásky a pokornej miernosti.

Poprosil aj medzinárodnú teologickú komisiu vedenú kardinálom Jozefom Ratzingerom, aby spracovala dokument s názvom *Pamäť a zmierenie: Cirkev a chyby minulosti*. Tento dokument po jeho schválení publikovala Kongregácia pre náuku viery v roku 1999. O rok neskôr bol aj kompletne preložený do češtiny *Katolíckym týždenníkom*. Komisia ponúkla rozsiahlu teologicko-historickú reflexiu danej problematiky, vychádzajúc z dejín Cirkvi a svedectiev jubilejných rokov vo Svätom písme.

Celý proces očisťovania pamäti si vyžaduje správnu kombináciu historického hodnotenia a teologického pohľadu, a preto ho deti Cirkvi majú prežívať nielen s prísnosťou, ktorá presne dodržiava stanovené normy a zásady, ale aj v atmosfére neustáleho vzývania Ducha Svätého o pomoc, aby neupadli do nepriateľstva alebo sebaľútosti, ale aby dospeli k vyznaniu Bohu, ktorého milosrdenstvo prechádza z pokolenia na pokolenie. V piatej kapitole sa dotkol tém ako rozdelenie

Hrobka Galileia Galileiho v bazilike vo Florencii | wikimedia.org

Križiaci | wikimedia.org

Spanielska inkvizícia | wellcomecollection.org

kresťanov, používanie násilia v službe pravde, židovsko-kresťanské vzťahy a tieň zla v dnešnej spoločnosti. Na záver tejto úvahy komisia považovala za potrebné ešte raz zdôrazniť, že Cirkev sa vo všetkých formách pokánia za viny minulosti a v každom s nimi spojenom geste obracia predovšetkým k Bohu s úmyslom osláviť ho a osláviť jeho milosrdenstvo, veriac v to, že pravda človeka oslobodí.

Jeden z obzvlášť bohatých obradov jubilea, nazvaný *Deň odpustenia*, sa konal 12. marca 2000, na Prvú pôstnu nedeľu. Pápež tam prosil Boha o odpustenie za hriechy, ktorých sa dopustili členovia Cirkvi, a najmä za hriechy spáchané v mene Cirkvi.

Sedem vysokých kuriálnych hodnostárov prečítalo osobitné modlitby, v ktorých prosili o odpustenie v konkrétnych oblastiach. Prvý z nich, beninský kardinál Bernardin Gantin, vtedajší dekan kardinálskeho kolégia, predniesol všeobecné vyznanie hriechov kresťanov v priebehu dejín. Kardinál Joseph Ratzinger, prefekt Kongregácie pre náuku viery, vyzval na vyznanie viny za používanie „neevanjeliových metód“ v službe viery, napríklad v inkvizícii. Roger Etchegaray, kardinál, predseda Ústredného výboru pre jubileum, nabádal k vyznaniu hriechov, ktoré spôsobili rozdelenie medzi kresťanmi; kardinál Edward Idris Cassidy, predseda Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov, uznal viny spáchané „voči ľudu Zmluvy“ Židom; a japonský arcibiskup Stephen Fumio Hamao, predseda Pápežskej rady pre pastoračiu migrantov

a putujúceho ľudu, spomenul hriechy spáchané proti láske, pokoju, právam národov, rešpektovaniu kultúr a náboženstiev.

Nigérijský kardinál Francis Arinze, predseda Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg, požiadal o vyznanie hriechov, ktoré zranili dôstojnosť ženy a jednotu ľudstva. Napokon vietnamský arcibiskup François Xavier Nguyễn Van Thuân, predseda Pápežskej rady pre spravodlivosť a pokoj, vyzval k vyznaniu hriechov v oblasti základných práv ľudskej osoby: zneužívanie detí, marginalizácia chudobných, likvidácia nenarodených detí v maternici alebo ich využívanie na pokusy.

Sám pápež sa k tomuto dňu vrátil aj v roku 2001, na konci Jubilejného roka v apoštolskom liste *Novo Millennio Ineunte*. Opäť reflektoval znak očistenia pamäti: „Aby náš pohľad mohol byť čistejší na uvažovanie o tajomstve, tento Jubilejný rok sa silne vyznačoval prosbou o odpustenie. Platilo to nielen pre jednotlivcov, ktorí skúmali svoj vlastný život, aby si vyprosili milosrdenstvo a dostali osobitný dar odpustenia, ale aj pre celú Cirkev, ktorá si chcela pripomenúť nevernosti, ktorými mnohí jej synovia a dcéry v priebehu dejín vrhli tieň na jej tvár Kristovej nevesty... Ako by sme mohli zabudnúť na dojímavú bohoslužbu z 12. marca 2000, pri ktorej som ja sám vo svätopeterskej bazilike uprel svoj pohľad na Ukrižovaného, stal som sa hlasom Cirkvi a prosil som o odpustenie za hriechy všetkých jej synov a dcér. Toto „očistenie pamäti“ posilnilo naše kroky na ceste

k budúcnosti a zároveň nás urobilo pokornejšími a bedlivejšími v našej vernosti evanjeliu.“

Pápež Benedikt XVI. riadil Petrovu loďku počas vypuknutia krízy sexuálneho zneužívania, ktorá viedla aj k jeho abdikácii. V emeritúre okrem iného poskytol obetiam ospravedlnenie v tomto znení: „Všetkým obetiam sexuálneho zneužívania môžem vyjadriť len svoju hlbokú hanbu, hlboký zármutok a úprimnú prosbu o odpustenie. V Katolíckej cirkvi som mal veľkú zodpovednosť. O to väčšia je moja bolesť za zneužívanie a chyby, ku ktorým došlo na týchto rôznych miestach počas môjho mandátu.“

V krokoch svojich predchodcov pokračuje aj súčasný pápež František. Počas apoštolských ciest si stále nájde čas aj na stretnutie s obeťami zneužívania, prosiac o odpustenie za kňazov, ktorí sa spreneverili svojmu poslaniu. V prípade klerikov zaviedol nulovú toleranciu a zápasí o transparentnosť i prístup k informáciám a linkám dôvery.

Publikoval apoštolský list vo forme motu proprio *Vos estis lux mundi*, ktorým zaviazal biskupské konferencie a správne jednotky miestnych cirkví, aby do jedného roka od nadobudnutia platnosti týchto noriem zriadili jeden alebo viaceré stabilné a ľahko verejnosti dostupné systémy na podanie oznámení. V úvode listu vyzýva, aby sa takéto javy vo všetkých ich formách už neopakovali. Preto je potrebné stále a hlboké obrátenie srdca, potvrdené konkrétnym a účinným konaním, do ktorého sa zapoja všetci v Cirkvi, aby osobná svätosť a morálne úsilie mohli spoločne prispievať k podpore plnej dôveryhodnosti evanjeliového ohlasovania a účinnosti misie Cirkvi.

Naposledy sa ospravedlnil začiatkom apríla 2022 domorodým kmeňom v Kanade za všetku bolesť a utrpenie, ktoré im spôsobili kresťania počas kultúrnej genocídy v rezidentných školách, fungujúcich do konca 20. storočia. Tieto skutky označil za poľutovaniahodné a prosil Boha o odpustenie. Všetkým Kanadanom z celého srdca povedal, že je mu to veľmi ľúto. Povedal, že cíti hanbu i smútok za úlohu, ktorú zohrali viacerí katolíci, najmä tí, ktorí majú zodpovednosť za výchovu, vo všetkých tých veciach, ktoré ich zranili, v zneužívaní, ktorému boli vystavení, a v nedostatočnom rešpektovaní identity, kultúry a dokonca aj duchovných hodnôt.

GEDEONOVO RÚNO – O SKÚŠANÍ BOHA

Niektoré praktiky opísané v starozákonných príbehoch sa nám v súčasnosti môžu javiť ako veľmi zvláštne. Jednou z nich by mohla byť aj Gedeonova žiadosť o znamenie od Boha, ktorú opisuje Kniha sudcov (Sdc 6, 36 – 40). Gedeon, povelaný za vysloboditeľa Izraelitov z područia Madiánčanov, žiada Boha, aby mu svoju vôľu a poslanie potvrdil prostredníctvom znamenia s vlneným rúnom prestretým na humne. V prvom prípade mala byť podľa Gedeonovej žiadosti rosa iba na rúne a na celej zemi sucho, v druhom prípade naopak. Keďže Boh Gedeonovu žiadosť vypočul, mohlo by sa zdať, že táto prax akéhosi „skúšania Boha“ skrze znamenia by mala byť vnímaná pozitívne.

Keď sa však bližšie pozrieme na udalosť s rúnom v celom kontexte príbehu o Gedeonovi, zistíme, že Gedeonova žiadosť o Božie znamenie ako potvrdenie Božej prítomnosti a vôle nie je v prípade rúna jeho prvou podobnou žiadosťou. V stati o povolani Gedeona za vysloboditeľa Izraelitov (Sdc 6, 11 – 24) sa dozvedáme, že Gedeon, ktorý pri svojom povolaní prejavuje množstvo pochybností a námietok, už vtedy žiadal znamenie hovoriac Pánovmu anjelovi: „Ak som našiel milosť v твоjich očiach, tak mi daj znamenie, že si to ty, ktorý hovorí so mnou!“ (Sdc 6, 17) Odpoveďou na túto žiadosť bolo strávenie obetných darov, ktoré Gedeon pripravil a položil na skalú, nadprirodzeným spôsobom. Okrem toho stať o povolani Gedeona ukazuje, že Gedeon nesprávne rozumie situácii, ktorá postihla Izraelitov, keď upadli do područia Madiánčanov. Z jeho vyjadrení totiž vysvitá, že vinu za situáciu Gedeon pripisuje Bohu,

ktorý podľa neho Izraelitov opustil. Gedeon taktiež vôbec neverí, že by si Pán mohol poslužiť práve ním na vyslobodenie Izraelitov z tejto situácie hovoriac: „Prepáč, môj pane! Čím mám vyslobodiť Izrael? Veď moja rodina je najbiednejšia v Manassesovi a ja som najmenší v dome môjho otca!“ (Sdc 6, 15)

Napriek spomínanému znameniu a následnému zdanlivému rozhodnaniu Gedeona vyplniť poslanie, ktoré od Boha dostal, sa jeho viera naďalej prejavuje ako veľmi slabá. Najprv síce vyplnil Pánov príkaz o zbúraní Bálovho oltára a zoťatí Ašery, no zo strachu pred svojou rodinou a mužmi svojho mesta to neurobil cez deň, ale v noci. Neskôr síce zhromaždil veľké vojsko, no vzápätí žiada Boha o ďalšie znamenie a v tomto prípade dokonca „predpisuje“ Bohu, ako by malo vyzerať. Pri druhom opakovaní svojej žiadosti si uvedomuje, že sa takpovediac „pohybuje po tenkom ľade“, keď sám Bohu hovorí: „Nech nevzplanie tvoj hnev proti mne, keď len ešte raz poviem to isté.“ (Sdc 6, 39) Týmto spôsobom sa Gedeon pripodobňuje pochybujúcemu Mojžišovi, ktorý počas zjavenia, keď ho Boh povoláva do úlohy vysloboditeľa Izraelitov z egyptského otroctva, napriek viacerým Božím znameniam dookola vznáša množstvo námietok až po moment, keď sa Boh na neho nahnevá (Ex, 14). Medzi povolaním Gedeona a povolaním Mojžiša možno teda nájsť viacero paralel, a to práve s ohľadom na ich slabú vieru v danom momente, ako aj na Božie znamenia, ktoré im nestačia. (Milan Diheneščik; pokračovanie v budúcom čísle)

Ovčie rúno | freepik.com

JEDNOHUBKY VIERY

CHORÝCH NAVŠTEVOVAŤ (2)

Kým pri krátkych chorobách mladších ľudí sú návštevy akési prirodzenejšie, dlhotrvajúce choroby zvlášť u starších ľudí vedú k izolácii. Priatelia rovesníci už sami veľmi nevládzu chodiť a často aj blízki príbuzní si chorobu staršieho človeka už príliš nevšímajú, najmä ak je zdĺhavá. Návštevy postupne rednú a skracujú sa. Je dôležité hovoriť o tých obligatórnych návštevách, o potrebe navštevovať ľudí, zvlášť starých, ktorí sa často trápia so svojim zdravotným stavom v anonymite svojich domovov vzdialených príliš ďaleko od vlastných detí, príbuzných či kolegov a priateľov. Možno by tu zaznelo nielen to známe „bol som chorý a navštívili ste ma“, ale aj jemu podobné: „bol som starý, oslabnutý a osamelý... a... čo ste pre mňa urobili?“ Choroba a osamelosť sú si veľmi podobné.

Raz sme v ukrajinskom kolégiu v Ríme prichýlili mladíka, kresťana z Iránu, ktorý po niekoľkých dňoch podstúpil náročnú operáciu žalúdka. Chlapec bol prvýkrát v cudzom svete, z Iránu sa mu podarilo ujsť šťastnou náhodou, nevedel sa dohovoriť. Jedného dňa ma sestra Sofia, ktorá pracovala v kolégiu, prosila, aby som ho išiel navštíviť do nemocnice. Priznám sa, že sa mi vôbec nechcelo. „Sestrička, ale načo za ním pôjdem, akou rečou s ním mám hovoriť, aby mi porozumel?“ Nato sa na mňa pozrela a povedala: „To je jednoduché. Hovor s ním rečou lásky.“ Priznám sa, že som len sklopil zrak a keby som mohol, tak aj uši – a na túto lekciu nezabudnem nikdy. Mala pravdu. Na návštevu som išiel. A aj keď on ešte hovoriť nemohol, lebo bol plný všelijakých trubičiek, a ja som mu len podal ruku, výborne sme si porozumeli... Trochu som sa naňho usmial a poukladal mu do nočného stolíka čistú bielizeň. Pohľad jeho vďačných očí mi ostal v pamäti. Aj to Ježišovo: „... mne ste to urobili...“ (vladyka Cyril)

HLAS OTCOV

» Maroš TAŽIK

Cesty Pánove sú nevyspytateľné a vždy má v „rukáve“ niečo, čím nás prekvapí. O tom sa mohol presvedčiť aj otec Miron, keď odišiel zo Slovenska za veľkú mláku do USA.

Ste známy svojim kanálom *Pramene* na Youtube a podcastmi na *Podbeane*, kde hovoríte o učení svätých otcov. Mnohí ľudia, či už v USA, alebo na Slovensku, svätých otcov nepoznajú. Ako ste sa o nich dozvedeli vy a čo spôsobilo, že ste ich začali študovať?

Nikomu nie sú neznámi otcovia ako sv. Ján Zlatoústý, sv. Bazil Veľký alebo sv. Efrém Sýrsky. Problém je, že na Slovensku chýbajú preklady diel týchto svätých otcov. Ja som si od seminárnych čias zbieral citáty týchto svätých, ale nemal som príležitosť čítať ich plné diela, pretože v slovenčine neboli dostupné. Vtedy som sa rozhodol, že sa budem učiť angličtinu. Keď som prišiel do USA, kupoval som si knižky s prekladmi svätých otcov. Pri čítaní som si uvedomil, že vždy keď Cirkev zažívala nejaký úpadok, obnova po ňom bola spojená so znovuoobjavením duchovnej tradície, ktorú nám zanechali svätí otcovia. Nimi myslím asketických otcov, ktorí učia o duchovnom živote. Z nich napríklad sv. Jána Klimaka, sv. Izáka Sýrskeho a tých, ktorých diela máme zachytené v zbierkach *Filokalia* alebo *Evergetinos*. Vo farnosti sme čítali napríklad sv. Efréma Sýrskeho. Bolo nám zrejme, že nepísal pre 4. storočie, ale pre dnešnú dobu, pretože presne vystihol tie problémy, ktoré trápia súčasnú Cirkev. Keď sme sa snažili o evanjelizáciu cez rôzne aktivity, do našej farnosti nevstúpil nikto. Pred siedmimi rokmi sme skúsili niečo iné. Začali sme sa sústreďovať na svoj duchovný rast. Užitočným sa ukázalo začatie formačných stretnutí, ktoré sú každý pondelok večer. Ako prvú knihu sme zvolili knihu Ignáca Brjančaninova *Pole*, pretože je to skvelý úvod do duchovného života. Stretnutia navštevovalo asi dvadsať percent farnosti. V priebehu jedného roka bolo cítiť, že atmosféra farnosti bola zmenená. Napriek tomu, že sme to nepropagovali, zrazu

Otec Miron Kerul-Kmec (57), gréckokatolícky kňaz v USA, otec jedného syna, ktorý išiel v šlapajach svojho otca. Pôsobí v gréckokatolíckej Pittsburskej metropolii, v eparchii Parma. Za kňaza bol vysvätený v roku 1990. Na Slovensku pôsobil vo farnostiach Lastovce, Čelovce, Nižný Žipov, Brusnica, Vyšná Oľšava a Drienov. V USA pôsobil desať mesiacov vo Farnosti sv. Jozefa v Breksville. Momentálne je farárom vo farnosti Barberton v Ohio.

začali prichádzať ľudia aj mimo farnosti. Začali mi pribúdať spovede, zvýšila sa účasť na denných liturgiách. Dokonca aj covid sme prekonali bez duchovnej ujmy. Za posledné dva roky do našej farnosti vstúpilo vyše deväťdesiat nových ľudí. Ja to vnímam ako veľký zázrak, lebo o takom niečom u nás zriedka počuť.

Svätí otcovia sa, okrem iného, venujú pokániu. Ako vyzerá podľa nich pokánie?

Pokánie je predovšetkým zmena srdca, zmena zmysľania. Neustále opúšťanie toho, čo je nedokonalé, a osvojovanie si toho, čo je dokonalejšie. Pokánie nie je stav, ktorý vykonám alebo je vo mne prítomný, keď si uvedomujem svoj pád, ale je to akési neustále nastavenie srdca, ktoré plače nad tým, že ešte nie je tým, čím by malo byť. Je to paradox, že tým, že v našom srdci vládne duch skrúšenosti a pokánia, zároveň v tom srdci vzrastá a je neustále prítomná aj duchovná radosť, ktorú dáva Boh. Svätí otcovia vnímajú pokánie ako neprestajný stav v srdci, ktorý im pomáha alebo privoláva Božiu milosť, ktorá im pomáha k neustálemu rastu dokonalosti v čnostiach. A keď nám Boh dáva prikázanie, ktoré máme naplňať, tak to znamená, že nám nebude ani chýbať pomoc zhora na to, aby sme to dokázali uskutočniť.

Niektoby mohol mať námietku, že dnešný svet je preda iný, modernejší, vyspelejší, ako bol svet v čase svätých otcov, asketikov prvého tisícročia. Ako sa potom dá žiť pokánie v dnešnom čase?

Len čo začíname čítať, študovať a chápať, čo nás učia, zistíme, že popisujú duchovné zákonitosti, ktoré sami denne zažívame. Nemení sa evanjelium, nemení sa srdce človeka, nemení sa ani jeho duša,

Počas návštevy metropolitu Williama Skuritu | Facebook: Mirona Kerul-Kmeca

nech by človek žil v akejkoľvek dobe. Spoločnosť sa môže meniť, technológie môžu prichádzať, ale ľudia zápasia s rovnakými problémami v duchovnom živote, ako zápasia v minulosti. Možnože vonkajší spôsob života je iný, ale evanjelium, duša, srdce, hriech a duchovné zápasy sú tie isté. Ten, kto zavrhuje svätých otcov, zavrhuje celú škálu duchovných liekov, ktoré nám môžu pomôcť. Veľmi často sa mi stáva, že niekto príde na spoveď s nejakým problémom, o ktorom rozprával svätý, ktorého som študoval, a ponúkam jeho duchovné lieky, ako ten stav vyliečiť. A je to pre mňa ako kňaza úžasné a oslobodzujúce, keď vidím, ako veľmi silno to pôsobí. Prekladateľ Paisij Veličkovskij, ktorý sprostredkoval slovanským národom *Filokaliu*, mal učeníkov, ktorých neformoval vlastnými slovami, ale čítal im svätých otcov a podľa toho sa snažili žiť. Keď sa po jeho smrti rozišli, spôsobili obrovskú duchovnú obnovu. Doteraz patrí Rumunsko medzi najkresťanskejšie krajiny Európy. Tam sa kladie dôraz na tri veci: modlitbu, spoveď a čítanie svätých otcov. Výsledkom sú preplnené monastiere a plné chrámy.

Vo svojej knižke *Pole 2* píšete o zápale. Ako nadobudnúť zápal, aby sme konali pokánia?

Sv. Ján Zlatoústý hovorí, že kresťan bez zápalu nie je kresťan. Je to motor, ktorý ženie duchovný život dopredu. Existuje falošný a pravý zápal. Falošný zápal je emočné hnutie, ktoré vedie človeka do nesprávnych miest, pričom môže byť navodený cez nejaké extrémne alebo vypäté duchovné zážitky. Svätí otcovia hovoria, že dobrý zápal je darom od Boha a nadchýna pre duchovný život. Hovoria veľmi zaujímavú vec, ktorá ma prekvapila. Okrem sviatostného života, ktorý musí byť, hovoria o duchovnom čítaní. Kládli veľký dôraz na nevyhnutnosť duchovného čítania – Svätého písma a svätých otcov. Čítania Svätého písma na spoznávanie evanjeliových prikázaní a svätých otcov, aby sme pochopili, ako ich prakticky uskutočniť.

Aký je rozdiel medzi sviatostou pokánia a pokáním samotným?

Ak mám srdce naplnené skrúšenosťou, intenzívne vnímam, kedy som sa vzdialil od Boha cez nejaký skutok, pád alebo slabosť. To je niečo, čo ma zraňuje, stávam sa slabším, zraniteľnejším, chorľavejším na duchu. Sviatosť pokánia nie je nič iné, iba ísť k nebeskému lekárovi, vyznať svoju slabosť a prijať uzdravenie. Keď je Cirkev nemocnica, tak spoveďnica je ambulancia. Pre svätých otcov je sviatosť pokánia integrálne spojená s duchovným životom. Hovoria: Zhrešil si? Vyznaj to, aby si došiel k uzdraveniu. Pokánie vnímajú ako neprestajný proces uzdravovania.

Aké je vnímanie Veľkého pôstu v USA v porovnaní so Slovenskom?

Tu sa Veľký pôst berie s oveľa väčšou vážnosťou než na Slovensku. Treba si uvedomiť aj to, že človek, ktorý vstúpi do farnosti, nesie za ňu určitú zodpovednosť, lebo ju musí podporovať. Ak ju nepodporuje, farnosť môže zaniknúť. Je to veľká obeta, preto ide o ľudí, ktorí nie sú ľahostajní. Na začiatku boli mnohé veci tradičnejšie, ale keď sme začali robiť formačné stretnutia, začali sme plnšie chápať, čo znamená pôst, aké duchovné zákonitosti sú s ním spojené, a tak sa vynáralo správne chápanie pôstu. Každý človek je unikátny, takže pôstne pravidlo by malo byť ušité na duchovný život každého človeka. Preto je dobré, keď majú ľudia svojich duchovných otcov, ktorých poznajú, aby sa pravidlo nastavilo správne.

Ako by sa dala priviesť väčšia zbožnosť či úcta k Veľkému pôstu, aby sa to začalo aj u nás na Slovensku? Ako zapáliť vlažných kresťanov?

Keď prichádzajú do farnosti noví ľudia, vždy sa ich pýtam, podľa čoho sa učili žiť duchovný život. Často povedia, že čítali knihy o teológii, a to je v poriadku. Ale moja otázka je, ktoré knihy si naštudovali, aby sa naučili, ako žiť duchovný život. Žiadne. Problém je, že predpokladáme (myslím na kňazov), že každý vie, ako žiť duchovný život. Nie je dostupná systematická formácia duchovného života. Vo svete je mnoho ľudí smädných po Bohu, a ak im nedáme skutočnú stravu, budú v tej túžbe osamotení až bezradní. Preto sme si vo farnosti zvolili sv. Ignáca Brjančaninova, lebo ponúka vynikajúci úvod do duchovného života. Reakcie mnohých boli typu: „Mám šesťdesiat rokov – prečo mi o týchto veciach dosiaľ nikto nepovedal?“ Spoznávanie duchovných zákonitostí, ktoré nám predkladajú svätí otcovia, vedie k rýchlemu rastu. Keď človek začne chápať, čo znamená duchovný život, začne po ňom túžiť. Tak úprimne sa snažia ľudia prehľbiať svoju vieru natoľko, že zmenia atmosféru farnosti. Preto sa mnoho vlažných stane zapálenými.

Pondelkové formačné stretnutie v gréckokatolíckej Farnosti sv. Mikuláša v americkom Barbertone v Ohio, ktoré vedie otec Miron Kerul-Kmec.

VIETE, ŽE...

Mesto Barberton má medzi mestami v Ohio jedinečnú históriu. Bolo založené v roku 1891, na vrchole priemyselného rozvoja štátu. Zakladatelia Barbertonu využili prírodné ľadovcové jazero ako ústredný bod a vytýčili ulice a pozemky pre atraktívnu komunitu domov, kostolov, škôl, obchodných budov, a založili mnohé priemyselné odvetvia potrebné na jej udržanie. Mesto sa stalo dôležitým priemyselným centrom severovýchodného Ohia.

IKONA BOHORODIČKY CHVÁLY NA BOŽIU MATKU

» MILAN GÁBOR

Archív autora

Na pamiatku všetkých víťazstiev Kristovej Cirkvi v boji proti Saracénom v 7. storočí, získaných prostredníctvom Presvätej Bohorodičky, bol v Konštantínopole v 8. storočí ustanovený v sobotu piateho týždňa Veľkého pôstu sviatok Chvály na Božiu Matku. Ten sa spočiatku slávil iba v cisárskom paláci a v Blachernách, kde sa nachádzala divotvorná Blachernská ikona Bohorodičky. Slávenie sviatku Božej Matky bolo spojené so spevom liturgického hymnu – Akatistu k Božej Matke, ktorý podľa tradície napísal ako poďakovanie Bohorodičke za záchranu Konštantínopola konštantínopolský diakon Juraj z Pisydie. Následne bolo v období 9. storočia toto liturgické slávenie zaradené do typu ikony v Monastieri sv. Sávu Studitského a neskôr aj do všetkých bohoslužobných kníh kresťanského Východu, grécko-slovenského obradu. V tento deň východná Cirkev slávi túto slávnosť na upevnenie viery v ochranu a príhovor nebeskej Kráľovnej, ktorá zachraňovala veriacich pred viditeľnými nepriateľmi, pripravená pomôcť aj v boji s neviditeľnými nepriateľmi. V tom čase bola namaľovaná aj ikona Bohorodičky Chvály na Božiu

Matku v ikonografickom type *hodigitrie*, ale podľa iných autorov kompozícia tejto ikony Bohorodičky sa spája s obdobím 11. – 12. storočia.

Ikona Bohorodičky Chvály na Božiu Matku, pred ktorou sa v Konštantínopole čítal Akatist k Bohorodičke, oferoval byzantský cisár Alexej Komnen (1081 – 1118) pre Monastier sv. Dionýza na hore Atos, ktorá sa tam nachádza aj v súčasnosti, v kaplnke zasvätenej Akatistu k Bohorodičke.

Ikona Bohorodičky Chvály na Božiu Matku zobrazuje Bohorodičku bez dieťaťa Krista, sediacu na tróne a obklopenú z oboch strán starozákonnými prorokmi, ktorí v symbolických predobrazoch prorokovali o príchode Mesiáša a Božej Matke. Títo proroci sú zobraní s rozvinutými zvitkami a fragmentmi svojich proroctiev o príchode Krista. Na niekto-

rých ikonách sa proroci okrem rozvinutých zvitkov stvárnajú aj so symbolickými atribútmi svojich proroctiev o vtevení Krista a zázračnom zrození Boha z Panny. Jakub s rebríkom, Mojžiš s krom, Balaam s hviezdou, Gedeon s rúnom, Ezechiáš s bránou, Jeremiáš s tabuľkou, Izaiáš s kliešťami a uhlíkom, Jesse a Áron s rozkvitnutými ratoľami, Dávid a Šalamún s modelmi Jeruzalemského chrámu, Daniel a Habakuk s horami. Prostredníctvom týchto symbolov a slov na zvitkoch dokážeme ľahšie identifikovať Božích svedkov, zvlášť ak sú ikony poškodené a nápisy nečitateľné. V hornej časti kompozície je uprostred zobrazený Kristus Pantokrator, ktorý žehná oboma rukami. Ikona slávi svoju

liturgickú pamiatku v sobotu piateho týždňa Veľkého pôstu – Akatistovú.

Sv. Gregor Palamas na adresu Božej Matky pred jej ikonou hovorí: „Panna a Matka je akoby jedinou hranicou medzi stvorenou a nestvorenou božskou prirodzenosťou. Všetci, ktorí hľadajú Boha, aj Bohorodičku vidia ako miesto Večného. A všetci, ktorí oslavujú Boha, skrze neho oslavujú aj Božiu Matku, prostredníctvom ktorej Boh udeľuje ľudskému pokoleniu mnohé dary a milosti. Ona je uholným kameňom prorokov, začiatkom apoštolov, posilou mučeníkov, náukou pre učiacich sa. Je oslavou celého sveta, je chválou pre žijúcich na zemi a radosťou pre žijúcich v nebi. Ona je počiatkom, prameňom i koreňom nádeje, ktorá je pre nás pripravená v nebi, ktorou sme zahrňaní prostredníctvom modlitieb, ktorými oroduje za nás u svojho Syna, v nej vteľného Ježiša Krista a nášho Pána.“

*Raduj sa, ľudskému rozumu nepochopiteľná výšina!
Raduj sa, hlbitina, ktorú nepreniknú ani oči anjelské!*

pxhere.com

OTČE NÁŠ

Azda niet žiadnej liturgickej modlitby ani pobožnosti, v ktorej by nezaznela modlitba *Otče náš*. Táto modlitba je alfou a omegou našej modlitby. Označujeme ju ako „modlitbu Pána“, ale nie je v pravom zmysle slova modlitbou, ktorú by sa modlil Ježiš. On nás učí, ako sa máme my prihovárať nášmu Otcovi, ktorý je na nebesiach. Ježiš ako Boží Syn prežíval hlbokú intimitu so svojím Otcom. Modlil sa niekedy aj celú noc. Zhováral sa takto v jednote lásky ako Syn s Otcom a túto identitu odovzdáva aj nám ľuďom, aby sme aj my prežívali vzťah synovstva s našim Bohom.

Nádherne to vidíme vo svätej liturgii, kde najprv slávime eucharistiu katechumenov, v ktorej zaznieva Božie slovo. V nej spoznáваме Božiu vôľu pre svoj život ako Božie deti. Ježiš hovorí: „Lebo každý, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach, je môj brat i sestra i matka.“ (Mt 12, 50) Ježiš hovorí učeníkom: „Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi.“ (Jn 14, 12) Ježiš sa nám dáva v liturgii veriacich, aby sme sa aj my stávali pokrmom pre všetkých. Prijímajúc tieto skutočnosti môžeme zvolať k Bohu slovami: „Otče náš.“ To, že chceme žiť ako Božie deti, potvrdzujeme slovami: „Buď vôľa tvoja.“

Svätý Gregor Nysský nás povzbudzuje, aby sme sa usilovali o čistý a vznešený život. Pretože slovo otec označuje pôvod toho, z ktorého niekto povstáva.

Neodvážime sa adresovať Bohu slovo Otče, pokiaľ nevidíme u seba rovnaké vlastnosti ako u neho.

Pojem Boh nachádzame v mnohých iných náboženstvách. Využíva sa, ba aj v minulosti sa využíval na ciele rôznych ideológií. Ale to, že Boh je naším Otcom, je niečo jedinečné. Viera v Boha Otca plodí vzťah, čo je niečo zaväzujúce.

Vďaka slovám „ktorý si na nebesiach“ si môžeme uvedomiť, že našou vlasťou je nebo. Z nej sme boli vyhnaní a pripomína nám to aj urodzenosť, o ktorú sme prišli. Prostriedkom návratu do vlasti z našich hriechov je pripodobnenie sa Bohu, ktorý je dobrý. Otcovia vidia cestu, ako očisťovať svoje srdce jednoduchým spôsobom: stálym úsilím konať dobro. Jeden alebo dva skutky sú síce záslužné, ale ešte nás to nezmení. Vyrvalosťou a trpezlivosťou sme s Božou milosťou pretváraní k dobrému.

Ježiš naučiac nás takto sa prihovárať Bohu ako Otcovi prináša zároveň nádherné svetlo Božieho zjavenia. Už odpemäti človek akoby rozumom a svojím aktívnym nastavením cítil povinnosť, že musí Boha milovať. Niekedy až do tej miery, akoby to bola jediná vec a jediný zmysel v kresťanstve. Ale Ježiš stavia dar pred povinnosť, milosť a lásku pred prikázanie. Aj deti sú najprv milované rodičmi a až tak, naučiac sa od nich láske, odpovedajú svojou láskou. (Marek Kafata)

Juraj Grados

PORIADOK LITURGIE

To, že sa svätá liturgia začína zvolaním *Požehnané kráľovstvo*, vie asi každý veriaci. Pritom má vžitie, že vtedy má byť už v cirkvi, ináč sa mu účasť „nebude počítať“. Keď však príde trošku skôr, nielenže sa lepšie pripraví na slávenie, ale možno sa mu pošťastí vnímať, že samotný začiatok slávenia, aspoň pre kňaza, je omnoho skôr. V knihe ho nájdeme ako *Čín svjačšennyja i božestvennyja liturgii*, teda *Poriadok svätej a božskej liturgie*. Skladá sa z viacerých častí a na prvú, s názvom *Vstupné modlitby*, sa dnes pozrieme.

Samotné modlitby sa vykonávajú v chráme, ale predchádza im dlhá rubrika. Tá kňazovi doslova prikazuje, že keď chce sláviť Eucharistiu, má byť v prvom rade zmierený so všetkými a nemá mať nič proti nikomu. Takisto, nakoľko vládze, má si srdce chrániť od zlých myšlienok. Od večera má byť zdržanlivý a zotrvať v striedmosti až do samotného slávenia. Až tak vstupuje do chrámu na slávenie.

Keď sa trochu pri tejto rubrike pristavíme, nedá sa nevsimnúť dôraz ani nie tak na vonkajší prejav, ale na vnútornú dispozíciu kňaza. Byť zmierený neznamená len nehnevať sa, ale skutočne byť slobodný od všetkých sporov. To samo osebe nie je v ľudských silách, nehovoriac o zlých myšlienkach, pred ktorými si má chrániť srdce. Práve v tejto nemohúcnosti a vlastnej slabosti prichádza do chrámu, trikrát sa pokloní a začína sa pokorne modliť, a prosíť Boha o odpustenie a pomoc. Na samotnú modlitbu sa bližšie pozrieme nabadúce, ale venujme ešte chvíľku eucharistickému pôstu.

Dnes je u nás stanovená zdržanlivosť na aspoň jednu hodinu pred prijímaním Eucharistie. Žijú však medzi nami tí, ktorí pamätajú, že to boli tri hodiny, a možno niekto aj to, že sa postilo od polnoci. Tu rubrika spomína zdržanlivosť od večera, čo je pravdepodobne najstaršia forma prijatá okolo roku 400. (Juraj Danko)

GREGOR NYSSKÝ O STVORENÍ ČLOVEKA (2)

PREDSLOV

Gregor, biskup z Nyssy, svojmu bratovi Petrovi, Božiemu služobníkovi

Ak by ľudí, ktorí vynikajú v cnostiach, bolo treba odmeniť peniazmi, všetko bohatstvo sveta – ako hovorí Šalamún – ukázalo by sa príliš malé na to, aby mohlo oceniť tvoje cnosti. Pretože oveľa viac znamená mať úctu k tvojej dôstojnosti ako hmotné pocty. Umučenie nášho Pána ma nabáda k takému daru lásky, aký som ti zvykol dávať. Doporučujem ho tvojej veľkomyselnosti, ó, človeče Boží, lebo nie je určite hoden teba, ale toto je všetko, čo ti môžem ponúknuť. Darom je dielo, ktoré moja pokorná myseľ vytvorila s veľkým úsilím. Jeho téma sa bude zdať mnohým ľuďom vážna, ale mne sa zdala vhodná. Jediné dielo na tému stvorenia, stvoreného na Boží obraz, s dušou stvorenou na jeho obraz, napísal Bazil, náš otec a učiteľ. V tomto diele pomocou vlastných úvah ukázal mnohým ľuďom nádhru poriadku sveta a tým, ktorí rešpektujú jeho rozum začali sami premýšľať, urobil zrozumiteľným svet stvorený Bohom v jeho pravej múdrosti.

Ja, ktorý nedokážem dostatočne vyjadriť svoj obdiv k tomuto úžasnému mužovi, som sa rozhodol doplniť jeho úvahy, nie aby som znehodnotil jeho snahu tým, že by som sa zaňho vydával (pretože by to bolo urážkou jeho výrečných úst, keby som mu pripísal svoje slová), ale aby to nevyzeralo, že sláva učiteľa je opovrhovaná žiakmi. Bazil vynechal tému človeka vo svojom *Hexamerone* a keby sa nikto z jeho žiakov nepokúsil toto vynechanie napraviť, jeho veľká sláva by mohla byť vystavená výčitkám, že sa nesnažil vytvoriť u svojich poslucháčov zvyk premýšľať. Preto som sa odvážil okomentovať chýbajúcu časť podľa svojich najlepších schopností...

Téma, ktorú som sa podujal preskúmať, nie je v žiadnom prípade bezvýznamná, pretože sa netýka niektorých druhoradých, hoci obdivuhodných vecí, ktoré existujú vo svete, ale skôr niečoho, čo presahuje všetko, čo poznáme, lebo

nijaká iná bytosť okrem človeka v sebe nenesie podobnosť s Bohom... Myslím si, že je vhodné preskúmať všetko o človeku: minulosť, ktorú poznáme vďaka viere, to, čo očakávame v budúcnosti, a prítomnosť. Moja snaha by sa určite považovala za nedostatočnú vo vzťahu k sľubom, keby pri úvahách o človeku, ktoré práve začínam, som vynechal niektorú podstatnú časť tejto problematiky...

Vykonám analýzu založenú na Písme a vlastnom výskume, aby som mohol zoradiť históriu (ľudskej prirodzenosti) v správnom poradí medzi týmito protikladmi, ktoré sa nakoniec aj tak skončia rovnako, pretože Božia moc dáva nádej proti nádeji a nachádza východisko z nemožných situácií. (preložil a upravil Miroslav Dancák)

Gréckokatolícka Cirkev sv. Gregora Nysského v Beltsville, Maryland, USA | Farragutful

JOZEF KELLÖ ST. (1924 – 1966)

Otec Jozef Kellö sa narodil 20. januára 1924 v kňazskej rodine v Ortuťovej. Mal troch bratov: Emila, Oresta a Miroslava. Po základnej škole v rodisku a prešovskom gymnáziu pokračoval v Prešove aj v štúdiu teológie (1945 – 1949). Sviatosť manželstva prijal 14. júla 1949 v Podhorodí s Irenou Chanátovou. Mali šesť detí: Máriu, Mikuláša, Bernadetu, Eugena, Jozefa a Irenu. Syn Jozef sa stal gréckokatolíckym kňazom. Pred vysviackou prekonal maláriu, čo sa podpísalo na jeho zdraví. Kňazstvo prijal v júli 1949 v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove z rúk vladyku Pavla Gojdiča. Potom nastúpil do Bajeroviec. Po roku skrývania mu v novembri 1951 príslušníci ŠtB dali na výber: buď podpíše, alebo pôjde do vyhnanstva. Vybral

si vyhnanstvo. Dostali pokyn vysťahovať sa do Malej Morávky, kde ich ubytovali v studenej izbe nad krčmou. Najmladšie dieťa spočiatku hladovalo, lebo nemali čo jesť. Po mesiaci dostali lepší byt a otec Jozef nastúpil ako robotník pri peci v miestnom podniku. Pre zdravotný stav musel viackrát zmeniť prácu. V roku 1964 mu povolili vrátiť sa z vyhnanstva do Košíc, kde sa zamestnal vo VSŽ ako tavič pri vysokej peci. Zahynul pri poľovačke v lese pri Malých Ozorovciach 27. novembra 1966. Pohrebné obrady vykonal 30. novembra v Košiciach rímskokatolícky kaplán a pochovali ho na Cintoríne sv. Rozálie v Košiciach. (Juraj Gradoš)

freepik.com

VIAC AKO ODPUSTIŤ

» Marcela ŠKULTÉTYOVÁ

Odpustiť tomu, kto mi ublížil, je ťažké. Jarka mi však ukázala, že sa dá urobiť ešte viac. Spoznala som ju v čase jej rozvodu a prežívala s ňou dlhé mesiace po rozpade rodiny. Jej detstvo nebolo ľahké. „Vyras-tala som na dedine ako ostatné deti, ale skôr ako chlapec. Bola som ako na povel – odnes, prines, choď, urob. Odmalička som mala mozole od nosenia uhlia, dreva, hrabaní sena a opatery statku. Závídela som mladšej sestre – ona nemusela, bola chorá. Ani v škole to nebolo jednoduché, deti ma odmietali. Smrdela som, chodila som zanedbaná, veď kúpať som sa mohla len v sobotu a umyť vlasy len každý druhý týždeň. Keď som bola piatačka, dostala som vši. Mama ma ostrihala dohola a poslala do školy. Spolužiáci predtým mnou utekali a prezývali ma blcha Elza. Otec bol prísny, mlátil ma vojenským opas-kom po chrbte. A mama? Nemali sme sa v láske a ona mi to zakaždým dala pocítiť. Prečo? Nevieam.“

Rodina mala finančné problémy a pripisovali to mne. Po skončení školy som nastúpila do práce a naši mi ukázali dvere. Tak sa začala nová etapa môjho života. Detstvo ukončené, ruksak na chrbte prázdny, sny a túžby nespĺnené, prosby nevypočuté. Krátky čas som pracovala ako žeriavnička. Voľný čas som trávi-la na ulici. Do devätnástich rokov sa mi podarilo porušiť asi všetkých desať

Božích prikázaní. Spoznala som život bez povinností, ale aj samotu a hlad. Našla som si priateľa a čoskoro bola tehotná. On svoje otcovstvo zobral vážne a postavil sa k situácii zodpovedne. A ja? Asi bol čas znova navštíviť rodičov. Rozhovor bol plný osočovania a nadávok. Mama bola vždy šikovná, aj teraz všetko vyriešila. Chceš šaty? Požičaj si. Svadba bude bez hostí. Obed? Na stôl položila škatuľu ko-láčov, dve kurčatá a kilo ryže. „Kurčatá si upečte, ryžu uvarte, koláč máš.“ A obrátila sa na otca: „Ber udice, ideme do nedele na Ružínú na ryby.“ Buchli dvere. Ako to len mohla urobiť? Svadba bola s dvoma svedkami. Manžel večer odišiel domov k rodičom. Keď sa naši v nedeľu vrátili, zas mi otvorili dvere: máš muža, nech sa o teba stará. Skúsili sme to. Narodila sa nám dcéra. Keď som s ňou prišla z ne-mocnice, chcela som ju ukázať doma. Išla som hore schodmi k dverám, kde sedela mama. Ešte som ani neotvorila ústa a už ma okríkla: „Nemysli si, že som jej niečo kúpila!“ Otočila som sa a bez slova odišla. Manžel sa snažil, ale ja som si neuvedo-movala, že som nezodpovedná a na túto cestu nepripravená. Manželstvo nám nevydržalo dlho, ocitli sme sa v man-želskej poradni a odtiaľ v súdnej sieni.“ Rozviedli ich, dieťa prisúdili otcovi a ona zostala sama. „A tak sa zas začal život na ulici. Nepatrila som do tejto spoloč-nosti, nevedela som si nájsť miesto. Kam

patrím? Kto som? Prečo ma nemá nikto rád?“ Napokon odišla do zahraničia, kde sa znova vydala. Manžel bol zámožný, nemusela chodiť do práce, starala sa len o deti a domácnosť. Nakoniec však vzala deti a odišla. Až po rokoch som sa dozve-dela, že ju bil.

Po tom všetkom by sa z nej mal stať zatrpknutý, nedôverujúci človek. Nestalo sa to. Je veľmi vnímavá, pomáha, kde sa dá, a so skutočnou láskou sa stará o svoju dementnú mamu, od ktorej lásku nikdy nezažila. Našla si miesto v živote, dosiah-la úspech v zamestnaní, len ju mrzí, že to už nevidí jej otec. Veľmi mu chcela doká-zať, že v nej niečo je. „Už som odpustila otcovi aj bývalému manželovi. A som im vlastne vďačná – otec ma vo svojej prís-nosti naučil tvrdo pracovať a manžel... Pôjdem poďakovať aspoň jemu.“ Viem, že do kostola nechodí. Nikto ju k tomu nevedol a sama tam zatiaľ cestu nenašla. Ale našla cestu k dobru, ktoré vložil Boh do každého z nás.

Jozef Kudzej

POMIRIŇA

V jedním seli při Velkropi
hňivali sja dvomi chlopí,
hňivali sja desjať rokov
a pořim jeden z nich poviv:

„Zrobme už raz konec tomu –
odpuštme jeden druhomu.“

Tamtot rik: „Naj sja tak stane.
Ja tobi žyču, Ivane,
žeby ti bylo v žyvoři
tak, jak ty by jes' mi chotiv.“

Tot peršyj zbiliv jak stina:
„Do čorta! Už zas' začinaš?“

Z odpuščinom ne suť žarty,
tu treba odkryti karty.

Čhto skryv žolika v rukavi,
pered Bohom prohrav pravi.

HORA ZVIR OD VIANOC PO BOHOZJAVENIE

Michal Petrilák

freepik.com

RODINA A ZDIEĽANÁ EKONOMIKA

AKO SPOLOČNE UŠETRIŤ A PRISPIEŤ K POZITÍVNEJ ZMENE

» Damián BARÁNEK

Zdieľaná ekonomika alebo takzvaná kolaboratívna ekonomika sa stáva čoraz populárnejšou vo svete rýchlo sa meniacich trendov. V minulosti sme boli zvyknutí vlastniť veci – od náradia až po auto. Dnes, naopak, viac a viac rodín a mladých ľudí objavuje výhody zdieľania namiesto vlastníctva. Ako držať krok s dnešnými trendmi, ktoré prinášajú technológie, čo je zdieľaná ekonomika v praktických príkladoch a aké výhody prináša aj v rámci spoločenskej zodpovednosti?

ZMENA PARADIGMY: KEĎ ZDIEĽANIE NAHRÁDZA VLASTNENIE

Predstavte si, že potrebujete vrtačku na jednorazový domáci projekt, a namiesto kúpy novej v obchode by ste si ju mohli požičať od suseda. Alebo plánujete rodinný výlet a nemáte auto, mohli by ste si jedno jednoducho prenajať. Toto sú

príklady zdieľanej ekonomiky – ekonomického modelu, v ktorom ľudia zdieľajú prístup k produktom alebo službám namiesto ich tradičného vlastníctva.

A možností je naozaj veľa. Máte voľnú izbu, prípadne celý dom, nezvažujete dlhodobý prenájom, no je vám ľúto nevyužitého priestoru. Vďaka platfor-

me *Airbnb* môžete niekomu na diaľku krátkodobo prenajať svoju voľnú izbu a prispieť do rodinného rozpočtu.

Cestujete a hľadáte si ubytovanie. Zapnete aplikáciu *Airbnb*, zadáte lokalitu a objaví sa vám niekoľko ponúk, ktoré si môžete vyfiltrovať podľa svojich preferencií. Cena, počet izieb, s kuchyňou či bez. Pár kliknutí a ubytovanie máte zabezpečené.

ZDIEĽANÁ EKONOMIKA VÁM DOKÁŽE UŠETRIŤ ALEBO ZARABIŤ PENIAZE

Úspora nákladov, ekologický prístup či doplnkový príjem môžu byť pre rodiny motivačným faktorom k využívaniu zdieľanej ekonomiky. Zčať sa dá jednoducho. Stačí smartfón, internet a digitálna platforma. Zvyčajne sa v každej domácnosti nájde aspoň jedna, dve veci, ktoré žiaden člen nevyužíva.

Naše skrine sú často plné kúskov, na ktoré si už nevieme ani spomenúť. Prípadne sme zmenili vkus alebo z nich vyrástli. Môžeme ich darovať rodine, kamarátom, svojim známym alebo charite. Nie všetky veci si však vždy nájdú svojho budúceho majiteľa. A nejaké to euro sa vždy hodí do rodinného rozpočtu.

Napríklad oblečenie dokážeme prediť cez platformu *Vinted*, ktorá je založená na princípoch zdieľanej ekonomiky. Samotná platforma totiž nepredáva oblečenie, ale je online trhoviskom, ktoré umožňuje registrovaným užívateľom predávať alebo kupovať oblečenie, módné doplnky, detské hračky, nábytok, domáce potreby, knihy a mnoho ďalších vecí. Využitie týchto digitálnych platforiem môže prispieť do rodinného rozpočtu, znížiť náklady na kúpu potrebnej veci a dokonca aj zredukovať ekologickú stopu rodiny a spoločnosti celkovo. Kúsky z domácnosti, ktoré už sami nevieme využiť, neskončia na smetisku, ale nájdú majiteľa, ktorý sa z nich bude ďalšie roky tešiť.

AKO NA ZDIEĽANÚ EKONOMIKU?

Koncept zdieľania nie je pre spoločnosť ničím novým. Už odnepamäti zdieľame množstvo vecí s rodinou, blízkymi alebo susedmi. V súčasnosti sa na Slovensku nachádza viacero digitálnych platforiem, ktoré môžu byť pre rodiny užitočné.

Doprava, bývanie, kultúra a vzdelanie, asistenčné služby, stravovanie či oblečenie sú sektormi, v ktorých sa zdieľaná ekonomika rozvíja najintenzívnejšie. Vďaka spomínaným technológiám, internetu a digitálnym platformám rýchlo rastie a s tým čelí aj rôznym výzvam, reguláciám alebo obavám zo zneužívania. Ale netreba sa obávať. Tak ako v minulosti sme sa prispôbili vývoju telefónov, internetu alebo sociálnych médií, aj zdieľaná ekonomika sa časom stane bežnou súčasťou našich životov.

Každoročne pribúdajú nové digitálne platformy a spotrebiteľia s nimi postupne naberajú skúsenosti. Môže byť o pár rokov zaujímavé pozorovať, aké rozmery nadobudne zdieľaná ekonomika pri tvorbe HDP.

Je dobré mať prehľad, ktoré veci využívame viac a ktoré menej. Prípadne prehodnotiť vlastníctvo niečoho, čo nevyužívame na častejšej báze. Vedomosti aj skúsenosti sa vedú rovnako zúročiť na platformách,

ako je napríklad *jaspravim.sk*. Od grafiky a dizajnu, online marketingu, prekladu, programovaniu až po lifestyle a stavebníctvo.

Prekladateľka cudzích jazykov na materskej má pri starostlivosti o deti jednu až dve hodiny denne, počas ktorých by chcela pracovať. Nemusí nikam ísť, založí si profil, ponúkne svoju službu a čaká, či sa nájde kupujúci. Na druhej strane je študent, ktorý robí seminárnu prácu v cudzom jazyku, má ju na 95% preloženú a potrebuje niekoho, kto mu vie spraviť jazykovú korektúru. Na profesionálnu službu od prekladateľskej spoločnosti nemá financie, a tak siahne po spomínanom portáli. Zaujme ho ponuka od prekladateľky na materskej a následne komunikujú prostredníctvom digitálnej platformy.

Pre študenta je to výhodné po finančnej stránke a pre mamu na materskej po profesionálnej stránke. Tento model sa môže použiť na rôzne oblasti od spomínaného grafického dizajnu až po stavebníctvo. Kapitálom teda nemusia byť len hmotné veci v podobe auta alebo bytovacieho zariadenia, ale aj vedomosti a zručnosti, ktoré sme počas života nazbierali.

Pre spomínanú variáciu existujúcich digitálnych platforiem je vždy dobré nastudovať si jednotlivé podmienky, ktoré sa s jej používaním spájajú. Recenzie od používateľov môžu bližšie priblížiť ich spoľahlivosť a dôveryhodnosť. V digitálnom prostredí platí pravidlo „dvakrát merať, raz reť“ niekoľkonásobne. Na to netreba nikdy zabúdať.

MOŽNO BUDEME V BUDÚCNOSTI VLASTNIŤ OVEĽA MENEJ A ZDIEĽAŤ OVEĽA VIAC

V minulom storočí bolo vlastníctvo silným znakom strednej triedy. Viac peňazí znamenalo viac vecí. V súčasnosti môže mať veľa vecí aj rodina žijúca na úrovni chudoby. Od priemyselnej revolúcie

množstvo komodít vlastnených rodinou rastie v tisícoch. Je pravdepodobné, že v súčasnosti priemerná európska rodina vlastní viac ako desaťtisíc vecí. Od oblečenia, kancelárskych potrieb až po televízory a autá. Niektoré sa využívajú na dennej báze a iné zapadajú prachom. Často podľahneme impulzívnejmu konzumnému spôsobu života a ani sa nenazdáme, a stroj na behanie slúži ako vešiak na kabáty.

Ak vieme efektívnejšie využiť už existujúce zdroje a vďaka tomu znížiť potrebu tvorby nových „vecí“, nepochybne dokážeme zlepšiť aj viacero aspektov v našej spoločnosti. Uhlíková stopa rodiny v posledných desaťročiach dramaticky stúpa. V obehu je viac produktov a služieb, ktoré si môžeme zaobstarať a kúpiť. Silnejúci marketing zo strany predajcov vďaka sofistikovaným algoritmom mení naše nákupné správanie a zaťažuje rodinný rozpočet.

Zdieľaná ekonomika prináša nielen finančné, ale aj sociálne, kultúrne a environmentálne prínosy. V kontexte rodín a komunit môže poskytnúť nástroje na zlepšenie kvality života, posilnenie sociálnych väzieb a podporu udržateľnejšieho spôsobu života.

Každý systém má, samozrejme, aj svoje šedé miesta. V rámci rýchlo rastúcich trendov na globalnej úrovni často legislatíva nestíha držať krok s vývojom. Nedostatočná regulácia, nekalá súťaž, ochrana spotrebiteľa, bezpečnosť či súkromie sú v zdieľanej ekonomike veľkými výzvami.

Ako sa zdieľaná ekonomika bude ďalej rozvíjať, je aj na nás. Je dôležité si uvedomiť, že ako spoločnosť sa učíme a prispôbujeme novým technológiám. Aj keď to môže chvíľu trvať, skôr či neskôr si na nové technológie zvykneme. A keď si raz zvykneme, zdieľaná ekonomika môže priniesť množstvo pozitív. Nielenže nám poskytne flexibilné finančné možnosti a prístup k širokému spektru zdrojov, ale podporí udržateľnejšie spôsoby života.

ZDIEĽANÁ EKONOMIKA INAK

Zdieľať sa dá napríklad aj niečím takým samozrejým ako zrakom, a to prostredníctvom aplikácie *BeMyEyes*. Pri jej spustení si vyberiete, či zrak potrebujete alebo ponúkate. Softvér potom automaticky spojí nevidiacu osobu s vodičom dobrovoľníkom, ktorý sa stane pomocou kamery mobilného telefónu jej očami. Vo svete je už viac ako 5 miliónov dobrovoľníkov, ktorí sú očami pre 365-tisíc nevidiacich v 150 krajinách. Do aplikácie sa už zapojila aj Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska.

freepik.com

POTREBA PREDVÍDATEĽNOSTI

Týmto deťom vyhovuje, keď vedia, čo sa bude diať. Nemajú rady prekvapenia – viac si niečo užijú, keď vedia, do čoho idú, ako to bude prebiehať. Ťažko znášajú, keď sa zmení plán, a my sme ich na to nepripravili. Ako plán vnímajú aj nápad, ktorý vyslovíme len ako jednu z možností. Pokiaľ sme dostatočne nevysvetlili, že je to len jedna z možností, riskujeme sklamanie dieťaťa, v horšom prípade aj neochotu zúčastniť sa alebo spolupracovať. Potreby stability a predvídateľnosti spôsobujú u detí očakávanie, že sa veci budú diať tak, ako bolo povedané, ideálne stále rovnako. Zmena od zabehnutého fungovania môže spôsobiť, že dieťa „zamrzne“. Čo konkrétne im prekáža, sa nedozvieme, lebo dieťa je pod vplyvom emócií a racionálne analyzovať situáciu sa mu nedarí. Môžu emócie silno prejavovať v podobe kriku, plaču alebo ich potlačiť a vyzerať ako duchom neprítomné.

Keď doma plánujeme, čo by sme mohli podniknúť, s manželom si musíme dávať veľký pozor, ako a čo povieme. Naša dcéra to berie ako definitívne platné. Ak sa niečo zmení, hneď použije vetu: Veď ste nám to sľúbili! Zasekne sa a nechce počuť o náhradných možnostiach. Ale vekom sa postupne naučila, že sa dá nájsť aj iná možnosť, ktorá je nakoniec lepšia ako pôvodný plán. Nechá sa presvedčiť a rozhodne sa skúsiť aj iný plán. No stále má potrebu naplánovať si veci, ktoré sú pre ňu dôležité. A potrebuje sa o tom rozprávať, aby v tom bola istejšia a pokojnejšia.

Keď sú deti staršie a majú viac skúseností, so zmenami si lepšie poradia – majú už v zásobe dostatok postupov, ktoré v minulosti fungovali. Dokonca sa môžu v chaose chopiť organizácie, aby do situácie vniesli nejaký poriadok, a brať na seba zodpovednosť, aby boli úlohy splnené. Druhých často varujú pred nebezpečenstvom. Často to vyzerať, že majú katastrofické scenáre, ale ony len z vlastných skúseností vedia, čo všetko sa môže stať. Niekedy je celkom úsmevné počúvať za dverami detskej izby, ako dcéra tretiačka dáva rady bratovi prvákovi, ako to v škole chodí a čo ho všetko čaká.

POTREBA SPOLAHLIVOSTI

Deti tohto typu s najväčšou pravdepodobnosťou vyrastú v dospelých, na ktorých sa bude dať spoľahnúť. Budú si plniť svoje záväzky. Vďaka potrebe spoľahlivosti budú ochotne dohliadať aj na druhých,

AJ DETI SÚ OSOBNOSTI (1)

» Veronika VERBOVÁ

STABILITA NAD PREKVAPENIE

Milí rodičia, zamysleli ste sa niekedy nad tým, že aj vaše deti sú osobnosti? Skutočné osobnosti, ktoré majú vrodené potreby, ktoré ovplyvňujú ich správanie aj rozhodovanie. A práve pre svoju jedinečnosť môžu rôzne reagovať na výchovné postupy. Ako rodič som zažila, že sa moje deti nesprávali podľa mojich predstáv. Bolo to pre mňa zraňujúce, lebo som sa cítila ako zlá a neschopná mama. Dnes sa na to pozerám trochu inak. Ak pochopíte, prečo sa vaše dieťa správa tak, ako sa správa, bude pre vás ľahšie reagovať naň podľa toho, ako potrebuje, nie podľa toho, ako potrebujete vy. Aby sme začali chápať, čo naše deti vedie k ich správaniu, potrebujeme poznať ich vrodené potreby. Spoznať, aké osobnostné typy sú. Postupne si ich predstavíme.

DETI S POTREBOU STABILITY, PREDVÍDATEĽNOSTI A SPOLAHLIVOSTI

Rady robia to, čo sa má, a tvoria podľa predlohy. Upozornia nás, keď porušujeme pravidlá. Nútia nás rozmyslieť si, čo budeme robiť zajtra. Dohliadnu na to, aby sme si to na poslednú chvíľu nerozmysleli.

POTREBA STABILITY

Mozog týchto typov osobností funguje tak, že všetko nové porovnáva s tým, čo pozná z minulosti – informácie a zážitky majú starostlivo uložené a roztriedené vo vlastnej „databáze“ skúseností. Hľadajú osvedčené postupy. Ak sa stretnú s niečím novým, zneistí ich to, pretože na to nemajú vo svojej hlave ten správny „priechod“. Pre tieto deti je dôležité zistiť, „ako sa veci majú“. Ak sú súčasťou skupiny (rodiny, triedy...), najprv nasávajú informácie, aby vedeli, aké pravidlá tu platia, čo sa smie, čo sa nesmie. Chcú vedieť, ako sa majú správať. Pokiaľ niekto pravidlá porušuje, znamená to pre ne neistotu. Majú potrebu zistiť to od authority (rodiča, učiteľa), resp. oznámiť to. Preto sa okoliu môžu javiť ako žalobaby. Tieto deti sa však uistujú, či pravidlo stále platí.

Vybavujú sa mi situácie, keď nám naša dcéra chodila rozprávať, kto z bratov kedy čo urobil. Keď sme ju zastavili, aby už nežalovala, rozčúlila sa, že nežaluje – veď si nevymýšľa klamstvá, hovorí pravdu! Potrebovala sa uistiť, či platí to, čo sme povedali.

aby si plnili, čo majú, a aby systém fungoval. Potreba spoľahlivosti sa premieta aj do prístupu k úlohám. Očakávajú, že im autorita jasne dá najavo, čo majú robiť. A zároveň im poskytne spätnú väzbu, že robia to, čo sa očakáva, alebo že splnili úlohu v súlade so zadaním. Až potom môžu danú vec uzavrieť. Potrebujú veci „dotiahnuť do konca“. To neznamená, že tieto deti nevedia fungovať spontánne. Ale za ich spontánnou aktivitou môžeme vidieť minulé skúsenosti – robia to, čo už niekedy skúsili, alebo napodobňujú niekoho iného. Kreatívne projekty, pri ktorých od nich niekto žiada, aby niečo nové vymysleli, zapojili fantáziu, ich nelákajú. Naopak, môžu sa v nich cítiť neisté a zažívať pocity zlyhania. Potrebujú veľmi konkrétne zadanie, ideálne s ukážkou možného výsledku.

ČO ROBIŤ?

Hovorte dopredu, čo sa bude diať. Popíšte aj iné možnosti, ak by sa niečo skomplikovalo. Pozor na prekvapenia. Stanovujte pravidlá, dodržujte režim, aby dieťa vedelo, v akých hraniciach sa môže správať. Neobviňujte ho zo žalovania. Podporujte dieťa pri zbieraní skúseností. Majte veľkú trpezlivosť – netlačte naň. V novom prostredí mu pripomínajte, z akej skúsenosti môže čerpať. Hovorte veľmi presne, čo od neho očakávate. Nenechajte ho tápať v príliš nejasnom, zadaní – ak chce, ukážte mu postup. Buďte jasní, konkrétni a doslovní. Nenechajte dieťa, aby si muselo domýšľať a čítať medzi riadkami. (pokračovanie v budúcom čísle)

freepik.com

HRANICE POMOCI

Čo nám mamám môže pomôcť dať si hranicu, kedy ešte povieme na pomoc áno a kedy už nie? Poznám mamu, ktorá má tri dcéry a počas ich štúdií sa modlila, kým si ony pripravovali desiate. Poznám mamy, ktorých deti si už od druhého ročníka ZŠ pripravujú desiate samy. A poznám aj mamy, ktoré pripravujú desiate i svojim vysokoškolákom.

Ja sama som urobila niekoľko pokusov delegovať túto činnosť na deti, ale žiaden nebol úspešný. Prečo? Zistila som, že som to v konečnom dôsledku ani nechcela. Príprava desiatej je pre mňa forma vyjadrenia lásky k deťom. Napriek tomu je to pre mňa niekedy niečo, do čoho sa mi nechce. Ako to teda nastaviť, aby bol aj vlk sýty, aj ovca celá? Riešenie prišlo, keď som jedného dňa rázne povedala, že buď si urobia desiatu samy, alebo pôjdu bez jedla. Bolo to náročné obdobie a problém... Najmladší syn sa zodvihol a desiate pripravil. A mne to došlo. Hoci niečo robíme rady, sú momenty, keď to z rôznych dôvodov nedávame. Tu je ten signál, keď povedať dosť. Uvedomiť si, že nám okolností i telo hovoria nie. Znamená to, že deti prestávajú mať rady. Znamená to, že dozrel čas na pomoc alebo na presun kompetencií. A ešte dôležitejšie je povedať to tak, aby táto informácia prišla aj k počúvajúcemu. Aby sa jej obsah nezmenil. V mojom prípade som chcela odkomunikovať, že desiate robím rada, ale teraz potrebujem pomoc a podporu.

A sme doma... Komunikácia. Tu je pár typov: Aktívne počúvajte. Budujte bezpečné prostredie. Zaujímajte sa o to, čo robia. Berme ich názory vážne. Vyjadrujte svoje myšlienky a pocity jasne a presne. (Eva Zuzana Jenčušová)

freepik.com

VETRANIE V ZIME

Zimné vetranie je téma, na ktorú sú rôzne názory. Tí, čo šetria, nechcú vetrať vôbec. Aby im „neuniklo“ teplo. Zasa opačný názor hovorí o vetraní „cez vetračku“ – ako sme si zvykli v lete. Jedno majú obidva názory spoločné – pohodlie. Tak, ako so všetkým dobrým, aj tu sa treba s ním trochu popasovať.

Správne vetranie v zime spočíva v otvorení všetkých okien na krátku chvíľu, na pár minút. Vhodným vetraním (napr. prievanom) sa za krátky čas vymení väčšina vzduchu v miestnosti, byte či dome. Správne by sa malo vetrať tri až štyri razy za deň (ráno, po príchode z práce, po varení, pred spaním), a to maximálne päť minút. Dobrým indikátorom je orosené okno. Znamená, že je čas ho zatvoriť. Pri takomto krátkodobom vyvetraní nedochádza k veľkým únikom tepla,

pretože teplo nahromadené v stenách a nábytku ostáva. Vymení sa iba vzduch. A ten nový sa rýchlo ohreje. Ak chcete ušetriť, na čas vetrania zatvorte radiátor alebo vypnite ohrev vzduchu.

Ak nevyvetráte, riskujete veľa. Vlhký vzduch so sebou prináša vznik plesní. Zvlášť, ak v interiéri sušíte bielizeň. Plesne prinášajú so sebou aj kašeľ, alergiu či ekzémy. Spočiatku ich ani nevidno, no potom je ich ťažké dostať z domu. Preto je veľmi dobré vyvetrať aj pred dlhodobším odchodom z domu, zvlášť ak budete iba temperovať (pod 18 °C). Vydýchaný vzduch detekuje samotné ľudské telo – živa sa nám, a to aj v poobedňajších hodinách. A chce sa nám spať. Nový vzduch prináša viac kyslíka, a teda i viac energie. (Juraj Gradoš)

Na úvod pápež František ohraničuje mladost biblickým textom: „Jedno z Ježišových podobenstiev (porov. Lk 15, 11 – 32) hovorí o tom, že mladší syn chcel odísť z otcovského domu do ďalekej krajiny. Jeho sny o nezávislosti sa však zmenili na zhýralosť a neviazanosť, pričom zakúsil tvrdosť osamelosti a chudoby. No bol schopný zamyslieť sa a začať znova, preto sa rozhodol, že vstane. Pre srdce mladého človeka je typické, že je ochotný zmeniť sa, je schopný vstať a nechať sa poučiť od života. Ako nesprevádzať syna, ktorý sa podujal na niečo také?

Starší brat mal však už staré srdce, nechť sa zaujať lakomstvom, egoizmom a závišťou. Ježiš viac chváli mladého hriešnika, ktorý nastúpil na dobrú cestu, než toho, ktorý si myslí, že je verný, ale nežije ducha lásky a milosrdenstva. No zároveň sa mladým odporúča: „Podriaďte sa starším“ (1 Pt 5, 5) Biblia nás stále povzbudzuje, aby sme mali veľkú úctu voči starým, pretože majú dedičstvo skúsenosti, zažili úspechy aj zlyhania, radosti aj veľké bolesti života, nádeje aj sklamanie, a v tichu srdca si uchovávajú mnohé príbehy, ktoré nám môžu pomôcť nepomyliť sa a nenechať sa oklamať falošnými preludmi... Múdry mladý človek sa otvára budúcnosti, ale vždy je schopný uplatniť niečo zo skúsenosti iných.“ (Richard Fučko)

pxhere.com

POTREBUJE LÁSKA PRAVIDLÁ? (1)

Už si sa niekedy zamyslel/zamyslela nad tým, či je láska krásna? Alebo potrebná? Alebo náročná? Bolí láska? Alebo je len príjemná? Po akej láske túžiš? Čo podľa teba znamená manželská láska? Na tieto – možno ťažké – otázky máme odpovede vo svojom najhlbšom vnútri. Aj mladí ľudia odpovedajú na tieto otázky krásne. Hovoria, že túžia po láske, kde je vzájomná úcta, kde je intimita, obdarovanie, sebadarovanie, spojenie, vernosť, dôvera, obeta... Väčšina z nás sa zhodne v tom, že láska je krásna. Ale aj ťažká. Hlavne, ak si už zažil sklamanie...

Kedy láska bolí? Keď nie je opätovaná? Keď nás niekto sklame, zraní? A dokázali by sme sa pred zranením brániť? Chceli by sme to? Chceli by sme sa vedieť pred zranením brániť? Možno by nám pomohlo, keby mala láska pravidlá, čo poviete? Potrebujeme teda láska pravidlá? Potrebujeme láska pravidlá, keď je pre nás pozhnaním? Keby nás tie pravidlá ochránili, tak by sme ich určite chceli. Určite by sme po nich siahli. Nikto nechce zažiť zranenie.

Láska teda potrebuje pravidlá. Chceme ich aj my. Aby nás chránili pred zranením. A aj preto, aby bola láska pozhnaním aj pre iných, nielen pre mňa, nielen pre nás dvoch. Čo sú tie pravidlá, ktoré nás chránia? Pravidlá, ktorá nás chránia pred zradou, pred veľkou bolesťou, pred nedôverou, pred sklamaním, pred zranením... nám Boh daroval pred viac ako tritisíc rokmi. Vtedy nám ich daroval na kameň. Tam na púšti. Cez Mojžiša. Dokonca na dvakrát. Napriek tomu, že ľudstvo

hneď zlyhalo, Boh nám dal druhú šancu (pozri Ex 34. kap.).

Ale ešte predtým, ako aj dnes a stále, nám ich vpisuje do srdca. Do každého ľudského srdca sú vpísané Božie pravidlá, Božie vyznanie lásky, ktoré hovorí: keď ja budem tvojím Bohom, budeš si ctiť svojho otca a svoju mamu... Keď ja budem tvojím Bohom, nezabiješ... Keď ja budem tvojím Bohom, nezosmilniš... Keď ja budem tvojím Bohom, nepokradneš... Keď ja budem tvojím Bohom, nepožiadáš manželku svojho brata... Každý z nás, aj neveriaci človek, vníma v hĺbke svojho srdca, čo je dobré a čo zlé. A že to zlé, aj keď je zo začiatku niekedy príjemné, prináša trpké ovocie. Keď nám tieto prikázania prichádzajú na pomoc ako ochrana pred zranením, skúsme si záporné formulácie preformulovať kladne. Ako by sme mohli kladne pomenovať Božie prikázania týkajúce sa lásky?

Nezabiješ: Chráň. Ochraňuj život. Život svoj aj život druhého človeka. Bdej nad životom a urob všetko preto, aby nebol ohrozený, porušený, zničený, degradovaný, ukončený, odstránený. Miluj človeka slovom, aby si mu neublížil. Miluj človeka skutkom, aby si mu pomohol. Bdej nad láskou. Bdej nad druhým človekom. Miluj. Ochraňuj lásku a pestuj ju. Buď k ľuďom dobrý. Chráň človeka. Chráň dôstojnosť a česť svojou a dôstojnosť a česť druhého človeka. Ži tak, aby si neškodil svojmu zdraviu a zdraviu druhých ľudí. Chráň si svoj zdravie a pomáhaj k jeho ochrane aj druhým. (Renáta Ocilková)

VÝZVA SLOVA: MT □ □ □

						7	3	
	4	5	8	7	1			9
7					9			
		8		6				
1	6	2	5				4	7
				3	2			6
				8				
6					5	4		
			4	2	7		8	5

HE3K 4U

SKENUJ KÓDY

JUSTIN BIEBER (1994)

Lou Stejskal, Flickr

Kanadský spevák a multiinstrumentalista získal umelecké nadanie po oboch rodičoch – otec je hudobník, matka spisovateľka a filmová producentka. Justin bol jeden z prvých umelcov, ktorých objavili vďaka serveru *Youtube*, kam jeho mama nahrávala videá, na ktorých spieval piesne Michaela Jacksona. Tým sa začala jeho spevácka kariéra a závažná celosvetová popularita. Od mladosti koncertoval na takmer všetkých kontinentoch, spolupracoval

s umelcami svetového mena, získal množstvo ocenení a zarobil milióny dolárov. Je jedným z najpredávanejších hudobných umelcov na svete a podľa britského týždenníka *Observer* je na sociálnych sieťach vplyvnejší ako americký prezident aj dalajláma.

Na svojom Instagrame sa pravidelne otvorene hlási k viere v Krista a sociálne siete využíva na šírenie posolstva evanjelia. Hoci priznáva, že neustále bojuje so svojou identitou Božieho dieťaťa, tvrdí, že Boh ho aj napriek jeho temným stránkam neprestajne víta vo svojom milujúcom náručí. Netají sa svojím bojom s depresiami, ale vyzýva ľudí, aby sa nebáli bojovať: „Nenechajte strach a úzkosť vyhrať. Boh nám nedal ducha strachu, ale moc lásky a zdravej mysle.“ Takisto sa vyjadril, že vďaka svojim krížom si uvedomil, že búrky v živote prichádzajú aj odchádzajú, ale Ježiš je istota, ktorá ostáva. „Mať dôveru v Ježiša v tých najhorších časoch je to najťažšie. Ale on vždy dokončí to, čo začal. Nikdy nie sme sami.“ (Adriana Matoláková)

AKÝ POSTOJ MÁ MLADÝ ČLOVEK ZAUJAŤ VOČI ROVESNÍKOM, KTORÍ SÚ V KOMUNITE LGBTQ? AKO ICH MÁME EVANJELIZOVAŤ A AKO K NIM MÁME PRISTUPOVAŤ? (NINA)

Rovnaký ako k ostatným ľuďom, ktorí bojujú so svojimi nedokonalosťami. Pretože každý človek si zaslúži rovnakú úctu a pocit prijatia. Treba však vždy rozlišovať medzi človekom a jeho náklonnosťami v zmysle známeho: „Miluj hriešnika, ale nenávid' hriech“. Preto v žiadnom prípade nesmieme vysielat' signál, že kohosi vylučujeme zo svojej lásky, ale ani to, že „koketujeme“ a súhlasíme s jeho nesprávnym postojmi. (vl. Milan Chatur CSsR)

freepik.com

URIGOVCI: PREMIĚŇAŠ NÁS

Prednedávnom som dostal ako dar CD album rodiny Urigovcov s názvom *Premieňaš nás*. Na albume sa nachádza jedenásť skladieb, ktoré sú odpoveďou na rôzne životné udalosti, ktoré sa v ich rodine odohrali.

Sú zároveň modlitbami, ktorými sa doma spolu modlia, a zvlášť sa ich modlili v čase pandémie. Chcú byť inšpiráciou aj pre iné rodiny k spoločnej modlitbe – album preto nesie aj podnázov *Od rodiny k rodinám*. Zaujímavosťou albumu je, že v skladbách spievajú všetci členovia rodiny, najstarší syn Jakub nahrával dokonca bicie nástroje. Pre mňa osobne je album povzbudením a prináša veľa radosti. Album si môžete objednať bezodplatne cez formulár na www.urigovci.sk. (Dominik Petrík)

OTEC KYRIAK PÍŠE...

Doba častejšieho dávania darčiekov je už nejaký čas za nami. Vianoce prišli aj odišli, udalosť Kristovho narodenia sa nás opäť dotýkala a azda v nás aj zanechala nejaké stopy. Spolu s týmto obdobím je za nami aj zvýšená miera vyhľadávania, vymýšľania a zháňania darov. Napriek tomu, že je to už *pasé*, môžeme si aj dnes položiť otázku, aký najlepší dar môžeme venovať ľuďom, ktorí nás obklopujú. Čo by mohli zo svojho pohľadu, pokojne aj sebeckého, zhodnotiť ako najprínosnejšie a jednoznačne užitočné? Naša osobná svätosť. To je dar, ktorým nás chce zahrnúť Boh a ktorým potom môžeme zahrnúť aj ľudí, ktorí nás obklopujú alebo ktorým sa my vtískame do životného priestoru. Obdarúvať ľudí z nášho okolia práve týmto rozmerom života, to je dar, ktorý sa nezunuje, neokuká, ktorý je netuctový a výnimočný. Tento dar sa vždy zide a dáva zmysel. Povedzme si však aj to, čo je na druhej strane tejto mince. Veľmi ťažko sa zháňa. Je to na prvý pohľad nedostatkový tovar plný úskalí, riskovania a ohrozenia vlastného komfortu. Ľudia sa často predbiehajú v materiálnej a finančnej hodnote, ktorú ich dar dosahuje. Lenže to najviac, čo môžeme iným darovať, sme my sami, a toto darovanie sa deje cez vzťah. Ten najlepší dar iným darujeme vtedy, keď im dávame seba samých spolu s naším úsilím o osobnú svätosť.

Mozaika

Príbehy poslušníka

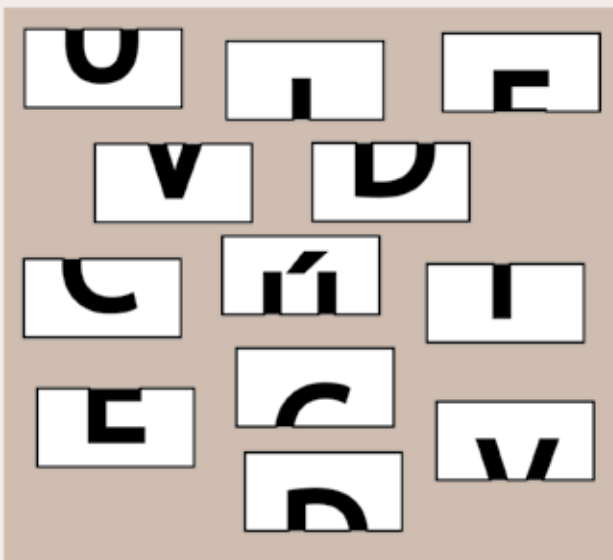
Píše a kreslí Dada Kolesárová.

Ahoj, deti, starať sa o iných je niekedy veľmi namáhavé. Človek, ktorý sa stará o iného, musí pamätať na to, aby mu pre jeho život nič nechýbalo. Musí byť opatrný, prezieravý, ochotný poslúžiť a pomôcť, keď je to treba. Musí myslieť na budúcnosť a má veľmi veľa povinností, ktoré na prvý pohľad nevidno.

V našom slovníku jedno slovo pomenúva takéhto zodpovedného a starajúceho sa človeka. Ide o mnícha zvoleného spomedzi mníchov v monastieri. Volá sa igumen a stará sa o celé mníšske spoločenstvo. O to, aby v monastieri všetko fungovalo a aby sa podľa tradície zachovávali pravidlá mníšskeho života.

Titul služobníka

Pomenovanie igumen sa používa v drobných obmenách v mnohých jazykoch. Pomenúva predstaveného monastiera – kláštora a v západnom obrade mu zodpovedá titul opát. Pochádza z gréckeho slova hegúmenós.
 Úloha: Ak správne pospájaš písmenká, dozvieš sa, čo presne to slovo znamená.

„Boh“ po Bohu

Svojím ustanovením sa igumen (alebo starec či abba) stáva po Bohu jediným ručiteľom a učiteľom správneho spôsobu mníšskeho života. Je zodpovedný za spásu zverených mníchov. Mnisi by voči nemu mali zachovávať úplnú poslušnosť, pretože ako otec má dar duchovného vedenia, rozlišovania a vyučovania. Tento spôsob života v mníšskych spoločenstvách začal vznikať v prvých storočiach kresťanstva. Jeden z najstarších známych igumenov je svätý Pachomios. Pochádzal z Egypta, žil v 4. storočí po Kristovi a ustanovil prvé mníšske pravidlá života v monastieroch.
 Úloha: Vyfarbi si podlinník k ikone sv. Pachomia.

TAMERA ALEXANDEROVÁ:
VIANOCE V CARNTONE

Aletta Prescottová, ktorá odovdela, sa snaží udržať život pre seba a svojho šesťročného syna. Náhodné stretnutie so zraneným vojakom jej ponúkne ďalšiu príležitosť a priateľstvo. No môže Aletta tomuto mužovi dôverovať? Kapitán Jake Winston, uznávaný ostrostrelec konfederácie, utrpel v bitke pri Chickamauge zranenie hlavy. Keď mu lekári určia diagnózu, Jake sa obáva, že stratí nielen svoje najväčšie schopnosti, ale aj svoju identitu. Počas liečenia dostane príkaz pomáhať pri dražbe miestneho ženského spolku pomoci. On s úctou namieta. Ale rozkazy sú rozkazy a on čoskoro zistí, že táto skupina dám – najmä jedna – je oveľa viac, než očakával. (Martin Švikruha, i527)

BLACKBERRY

Inovátor a technik Mike Lazaridis a obchodník Jim Balsillie sa spojili s víziou novej budúcnosti vytvorenej vďaka ich produktu, telefónu schopnému posilať e-maily. Nový telefón skonštruovaný Mikom a predávaný Jimom sa na desaťročie stal symbolom inovácie a sociálneho statusu. *Blackberry* bol návykovým mobilným telefónom, ktorý zmenil spôsob, akým svet komunikoval, pracoval a zabával sa. Ale s prudkým dosahovaním celosvetovej špičky sa *Blackberry* začal pomaly strácať v konkurencii a inováciách nových smartfónov. Neschopnosť prispôbiť sa a nezhody v manažmente nakoniec viedli k rozpadu jedného z najúspešnejších podnikov v dejinách biznisu. (Slavomír Gereg ml.)

Portrét sv. Jána Pavla II. v Seville | wikimedia.org

ENCYKLIKA CENTESIMUS ANNUS
– STÉ VÝROČIE

V roku 1991 pápež Ján Pavol II. vydal sociálnu encykliku, ktorej názov nadväzoval na encykliku *Rerum novarum* Leva XIII. vydanú pred sto rokmi. Encyklika bola silným impulzom pre humanizáciu trhového hospodárstva a varovaním pred vznikajúcim komunizmom.

Encyklika je dialógom s učením Leva XIII., potvrdením a rozvinutím jeho hodnotenia ekonomických a sociálnych systémov a konkretizáciou ním formulovaných varovaní, ako aj odpoveďou Cirkvi na najaktuálnejšie politické udalosti v čase vydania encykliky *Centesimus annus*, a to na zrušenie systému štátov reálneho socializmu v roku 1989. Pred sto rokmi Cirkev vysvetľovala a varovala, v roku 1991 potvrdila predchádzajúce varovania, znovu upozornila na zdroje nešťastia a pripomenula pravdu o ľudskej prirodzenosti, aby sa tieto katastrofy v novej dobe neopakovali.

V úvode venuje veľkú pozornosť otázke politickej etiky, ktorá je pre túto encykliku kľúčová. Odkazuje na kresťanskú tradíciu, ktorá by mala byť trvalým základom „spoločného európskeho domu“. Pravidlá politického života v tomto dome

musia byť založené na demokratických zásadách. Preto pápež na stránkach encykliky zdôrazňuje potvrdenie demokratického poriadku. Demokracia, ktorej encyklika *Centesimus annus* vzdáva hold, musí byť založená na uznávaní a rešpektovaní hodnôt, bez ktorých sa nevyhnutne mení na „skrytý totalitarizmus“.

Ján Pavol II. venuje veľkú pozornosť etickým základom demokratického systému a ich vývoju v súčasných politických systémoch. Pýta sa na správnu víziu spoločnosti a štátu, uvažuje o fungovaní trhových mechanizmov v ekonomike, ale takisto zdôrazňuje, že v spoločenskom živote musí mať logika daru prednosť pred logikou záujmu. Takto odhaľuje zásadné rozdiely medzi učením Cirkvi a ilúziami niektorých častí liberálneho myslenia.

Ján Pavol II. v encyklike vystupuje ako kritik sociálneho štátu a zároveň ako obhajca „slabých“, o ktorých sa musí štát i celá spoločnosť vždy starať. Preto sa najdôležitejšie myšlienky učenia Jána Pavla II. zameriavajú na rodinu ako základnú inštitúciu spoločenského života. (Miroslav Dancák)

RECYKLUJ MA

Recyklácia ako taká vyzerá jednoducho – sklo, papier, plast, kov, všetko možné. Ale keď sa bližšie pozrieme na predmet tesne pred jeho poslednou cestou, zrazu zistíme, že tento papierový pohár je vlastne potiahnutý plastom, tamten plastový obal je v skutočnosti z ryže a tak ďalej. Aj náš časopis sa dá recyklovať. A nemyslím iba v modrom kontajneri na papier, keďže (vraj) papier, na ktorom je Slovo vytlačené, zle horí. Už dva roky každého čitateľa pod slovami úvodníka na strane 2 privíta recyklačná značka s textom: „Recyklujte tento časopis: DARUJTE HO PRIATEĽOM“.

Ak Slovo odoberáme od prvej výzvy z roku 2022, toto pozvanie sme dostali práve s týmto číslom dokopy 42-krát. Je na každom jednom z nás, aby sme sa pozreli na to, ako zdieľame to, čo považujeme za dobré. Ak sa dozviem o nejakej dobrej akcii v supermarkete, dobrom podujatí alebo predstavení, hneď to odfoťím a posielam to priateľom, ktorých by to mohlo potešiť. Je možné, že všetci priatelia už tlačene Slovo odoberajú, takže darovať ho celé by bolo zbytočné. Ale stále mám možnosť ho recyklovať, zdieľať kúsok po kúsku, slovo po slove. Poslať priateľovi vtip, na ktorom som sa zasmial. Odkaz na dobrý gospelový album, ktorý som našiel. A tak posunúť Slovo ďalej. (Richard Fučko)

ZDALA SOM SA MU MILÁ, UŠLA SA MI MILA

Kráčam po námestí, vonku je už dávno tma. Míňam sa s okoloidúcimi, medzi nimi aj s jedným chlapcom, ktorý mi ide oproti. Je vyšší, na hlave má kapučnu. Keď sa obchádzame na chodníku, akosi prirodzene sa nám stretnú oči. Akoby sa pousmial. Či sa mi to len zdá? Pri bráne vyberám kľúče, keď ma zozadu ktosi jemne potľapká po rukáve. „Prepáčte, môžem vás vyrušiť?“ Otočím sa. To je ten muž, ktorý pred chvíľou prešiel okolo mňa. „Áno?“ „Toto je pre vás,“ podáva mi keks Mila. „Prosím? A to je čo?“ nechápem. „No len tak, chcel som vám urobiť radosť,“ usmeje sa, ale ja stále nechápem. „Počkajte, ako radosť? To len tak rozdávate keksíky cudzím ľuďom na chodníku?“ „Aj to. Rozhodol som sa, že budem robiť ľuďom radosť. A vy ste teraz prešli okolo mňa, a keď som vám pozrel do očí, musel som sa otočiť,“ vysvetľuje. Tie oči mám teraz už isto asi až kdesi na čele vyvalené.

„Dobre. Je to skrytá kamera? Ste psychológ, ktorý robí prieskum? Oneskorený Mikuláš? Alebo nejaký dobrovoľník z nejakej charity? Kto ste? Prečo len tak robíte neznámym ľuďom radosť?“ Je to také neuveriteľne milé gesto, až sa mi to zdá akési podozrivé.

Zasmeje sa. „Nič z toho, ale máte krásnu reakciu. Som vedel, že sa musím otočiť. Prijmete to? Ako maličkosť, len tak, na krajší večer,“ vysype a ja len krútim hlavou. Mladík je však neoblokný. Opatrne, so zmiešanými pocitmi si keks beriem. Ešte aj značku trafíl, pomyslím si, a ani si neuvedomím, že to poviem i nahlas. „Aj ten názov veľa hovorí,“ žmurkne. Pripadá mi ako vo filme.

Logicky sa pýtam, či za to teraz čaká pozvanie na kávu. Usmeje sa ešte viac, že v to veľmi nedúfal, ale keby som chcela len tak pokecať o živote, nebol by proti. Teraz sa usmejem ja, pokývem hlavou a odchádzam. Aj s Milou. Keď sa obzriem, zbadám, že sa obzerá i on. Rozmýšľam, či už snívam, alebo ešte nejako zvláštne bdiem.

„To za čo toto?“ pýtam sa len tak samej seba v duchu. A vtedy mi napadnú slová kdesi z Písma: „... lebo bola nado mnou dobrotivá ruka môjho Boha.“ Musím sa pousmiať. Dobrá odpoveď, Bože. Na ten keks sa nestrojím. Rozhodnem sa nechať si ho na stole do rána. Možno, keď sa zobudím, zistím, že sa mi to celé len snívalo. A on sa stratí. No ráno tam ten keks stále je. A ani tá dobrotivá ruka sa nestratila. (Mária Dudová-Bašistová)

Križ na pozadí „horiaceho“ západu slnka | Paprock Photography

JE NÁBOŽENSKÁ SLOBODA V OHROZENÍ?

Vláda SR pred pár týždňami zrušila Úrad splnomocnenca pre náboženskú slobodu s odôvodnením, že túto tému nepovažuje v štruktúrach Úradu vlády za efektívnu. Toto odôvodnenie napovedá, že sloboda vierovyznania nie je na Slovensku ani vo svete v ohrození, a preto nie je dôvod vynakladať kapacity štátu na takúto agendu. Skúsme sa pozrieť, či je to naozaj tak.

Úlohou úradu bolo monitorovať náboženskú slobodu doma i vo svete, upozorňovať na túto situáciu a spolupracovať s inými orgánmi štátu na jej zlepšení. Na prvý pohľad sa zdá, že náboženská sloboda na Slovensku nie je v ohrození. Dojem je klamlivý. Je to rok, čo sa stalo niečo nevidané. Počas liturgie vnikol do chrámu muž a vulgárne napadol kňaza. Bola to udalosť, ktorú médiá ledva pokryli, a pritom išlo o neslýchaný akt. Už neboli iba vulgárne popísané steny chrámu, už nebol zhodený križ, pováňané sochy svätcov, všetko akoby v anonymite. Nie, skutočný človek počas liturgie v chráme plnom ľudí napadol kňaza. Závažnosť toho, čo sa stalo, som pochopil až počas roka, keď boli zavraždení kňazi vo Francúzsku a Španielsku. Aj tam sa to stalo počas bieleho dňa. Keď som hovoril s kňazmi alebo aktívnymi laikmi v týchto krajinách, všetci sa zhodli na jednom: bola to otázka času. Cirkev a náboženstvo boli zo začiatku ignorované, následne došlo k vlne výsmechu a ponižovania, nasledovali nevybera-

né útoky na chrámy, cintoríny a pod. Nakoniec prišli vraždy. Ignorácia, výsmech, útoky na veriacich, náboženstvo, cirkvi. Čo to pripomína? Žeby Slovensko? Atmosféra v spoločnosti je silne rozdeľujúca. Kopnúť si do viery patrí v niektorých médiách k bon-tónu. Potom sa nemožno diviť, že situácia graduje. Hoc akoby neviditeľne, nepozorovane. Keď sa stane tragédia, médiá budú plné nárekov, ako sa to mohlo stať. Jednoducho. Politické, ale aj kultúrne elity a médiá situáciu ignorujú. Ba svojou činnosťou ešte zhoršujú. Veď nevyberane útočiť na veriacich je chránené slobodou slova. Zato kritizovať rôzne menšiny je obrovský problém. Problém je aj mlčanie nás ostatných. Ak sa neozveme, ak sa voči útokom nevymedzíme, budú pokračovať. A potom budeme aj my niesť vinu za stav nášho národa a štátu. Vláda nám povedala, že toto pre ňu nie je problém. Veriacich netreba brániť. Netreba vniešť slušnosť do verejnej debaty a vytesniť z nej osoby, ktoré zabudli, že sloboda nemôže byť bezbrehá. Sloboda v sebe neobsahuje právo nadávať, urážať, útočiť, ničiť. Slovensko neexistuje vo vzduchoprázdne. Vo svete vidíme obmedzovanie náboženskej slobody. Či je to tichá perzekúcia kresťanov v Európe, otvorené prenasledovanie v Nikarague, alebo tisíce zavraždených kresťanov v Nigérii. To všetko nás vystriha, čo sa môže stať, aká budúcnosť nás môže očakávať. Ešte je čas to zastaviť. (Michal Považan)

NOVÝ BLAHO SLAVENÝ SLOVÁK

TALIANSKO ■ Svätý Otec František prijal 14. decembra na audiencii kardinála Marcela Semerana, prefekta Dikastéria pre kauzy svätých. Medzi dekrétmi, ktoré schválil, bol aj dekrét o mučeníctve Jána Havlíka. Ide o bohoslovca Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul, ktorý zomrel v roku 1965 ako 37-ročný na následky mučenia v komunistických väzniciach. Stane sa tak ďalším svedkom z obdobia prenasledovania Cirkvi komunistickým režimom, ktorého mučeníctvo Cirkev oficiálne uznala. Pápež František na audiencii u prefekta kongregácie schválil dekrét o mučeníctve Jána Havlíka CM *in odium fidei*, teda z nenávisťi k viere.

Pápež František schválil dokopy štrnásť dekrétov Dikastéria pre kauzy svätých. Šesť z nich sa týka mučeníctva obetí komunistického a fašistického prenasledovania. Uznané boli aj hrdinské čnosti brata svätej Gianny Berettovej Molloyovej, ktorý bol lekárom a kapucínskym misionárom v Brazílii, ako aj laického mystika, ktorý zomrel v Ríme v roku 2008, a guatemalského otca rodiny, lekára a univerzitného profesora, člena *Opus Dei*. (TK KBS)

Seminár Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul

PREDVIANOČNÉ STRETNUTIE KRAJANOV

TALIANSKO ■ V stredu 13. decembra sa konalo tradičné predvianočné stretnutie Slovákov pôsobiacich v štruktúrach Rímskej kúrie. Uskutočnilo sa na pozvanie veľvyslanca SR pri Svätej stolici a Zvrchovanom ráde Maltézskeho rytierov Marka Lisánskeho v nových priestoroch Slovenského historického ústavu v Ríme – v bývalom byte zosnulého slovenského kardinála Jozefa Tomka. Početnej slovenskej krajanskej komunite predstavených, kňazov, rehoľníkov a rehoľníčok, ktorí pôsobia vo vatikánskom prostredí, či už v jednotlivých vatikánskych inštitúciách, ale aj na pápežských univerzitách a rádových kongregáciách, sa symbolicky poďakoval za ich neúnavnú prácu v prospech Slovenska a zároveň si vzájomne zaželali šťastné a požehnané vianočné sviatky. (TK KBS)

CYPRUS ■ 15. a 16. decembra 2023 sa uskutočnila návšteva slovenských vojenských a policajných misionárov na Cypre zo strany vlády Slovenskej republiky a biskupa Františka Rábeka. Stretnutie sa uskutočnilo v dvoch kempech slovenských vojakov. Biskup Rábek spolu s tunajším vojenským kaplánom majorom Slavkom Ganajom a s prítomnými vojakmi slávil svätú omšu. Nechýbali neformálne stretnutia biskupa s jednotlivými vojakmi, pričom mu tunajší kaplán predstavil kandidátov pripravujúcich sa na prijatie iniciačných sviatostí, ako aj sviatosti birmovania. (Ordinariát OS a OZ SR)

ČESKÁ REPUBLIKA ■ Komunita Sant' Egidio na Štedrý deň hostila dve stovky marginalizovaných ľudí na vianočnom obede v arcibiskupskom paláci. Obed otvoril Jan Graubner, pražský arcibiskup a predseda Českej biskupskej konferencie. Za jeden stôl zasadli ľudia bez domova a ďalší ľudia, ktorí sa z rôznych dôvodov ocitli na okraji spoločnosti alebo v núdzi. (TK KBS)

FRANCÚZSKO ■ Za účasti apoštolského nuncia vo Francúzsku Celestina Miglioreho otvorili v stredu 27. decembra v Paray le Monial Jubilejný rok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho pri 350. výročí zjavení sv. Margite Márii Alacoque. Pútnické podujatia jubilea s mottom *Milovať láskou pre lásku* potrvajú do 27. júna 2025. (J. Bartkovjak)

Свято-Успенська Унівська Лавра

NOVÉ VEDENIE SVÄTOUSPENSKÉJ UNIVSKEJ LAVRY

UKRAJINA ■ V utorok 19. decembra sa v Svätouspenskej univskej lavre na Ukrajine konala voľba nového igumena, ktorý počas najbližších piatich rokov povedie mníšske spoločenstvo studitov. Igumenom sa stal jeromonach Jozafát Vojtek. Vo funkcii nahradí jeromonacha Jonáša Maxima, ktorého pápež František vymenoval za prešovského arcibiskupa metropolitu Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Voľby sa začali božskou liturgiou v Chráme Nanebovzatia Presvätej Bohorodičky, ktorú viedol zástupca hlavy Ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi, biskup Teodor Martyniuk. Zúčastnili sa na nej otcovia a bratia z lavry a jej závislých monastierov. Jeromonach Jozafát bol zvolený a schválený príslušnými cirkevnými autoritami za igumena.

Jozafát Vojtek sa narodil 8. júna 1970 v obci Čulovyči v Lvovskej oblasti. V roku 1990 vstúpil k studitom. Po absolvovaní Lvovského teologického seminára bol 2. januára 1999 vysvätený. Počas svojho pôsobenia v reholi bol v rokoch 1998 – 2005 predstaveným Monastiera svätého Jána Teológa v Rudne a v rokoch 2005 – 2010 predstaveným Univskej lavry. (Prešovská archieparchia/Свято-Успенська Унівська Лавра)

Otec Pavol Bardzák počas veľkého povečenia Narodenia Pána | Jozef Kmec

SVIATKY KRISTOVHO NARODENIA

» Stanislav GÁBOR, ISPA, TS KE

Celá Gréckokatolícka cirkev na Slovensku sa počas Filipovky štyridsať dní pripravovala na vyvrcholenie pôstnych príprav – sviatkov Narodenia Pána. Aj keď tieto prípravy boli a zostali skryté, na týchto stránkach sa venujeme prehľadu samotného slávenia vianočných sviatkov v našich katedrálach, ktoré bolo ovocím tejto prípravy.

BRATISLAVSKÁ EPARCHIA

Tradičným koncertom kolied pod názvom *Na nebi zorja* v podaní zboru Kyrillomethodeon vstúpili bratislavskí gréckokatolíci do slávenia sviatkov Kristovho narodenia. Už niekoľko rokov býva zvykom, že sa tento koncert koná v prvý deň *predprazdenstva*, 20. decembra, a nebolo to inak ani tento rok. Spevácky zbor na čele s dirigentom Ladislavom Sabolčákom tradičnými koledami a vianočnými

piesňami byzantského obradu vyladil v priestoroch katedrály radostnú „roždestvenskú“ atmosféru, ktorá následne pokračovala posedením pri kapustnici v aule eparchiálneho úradu.

V piatok 22. decembra, ktorý bol aliturgickým dňom, sa v Katedrále Povýšenia svätého Kríža v Bratislave slávil kráľovské hodinky: z pastoračných dôvodov boli rozdelené na ranné slávenie (prvá a tretia

hodinka) a večerné slávenie (šiesta a deväť), ktorému predchádzalo vysluhovanie sviatosti zmierenia.

Tohtoročná predvianočná príprava veriacich bola obohatená o dvojdnovú duchovnú obnovu, ktorú mal pomocný biskup Bratislavskej eparchie vладыka Milan Lach na vlnách rádia Lumen v piatok 22. a v sobotu 23. decembra. V úvahách a zamysleniach sa inšpiroval myšlienkami cirkevných otcov k sviatku Kristovho narodenia. Poukázal aj na zobrazenie tohto sviatku na ikone, ktoré je nesmierne bohaté na symboliku. V Nedeľu svätých otcov navštívil vладыka Milan miestnu banksobystrickú gréckokatolícku farnosť a slávil božskú liturgiu.

Na Štedrý deň, na ktorý v tomto roku pripadla aj Nedeľa svätých otcov, sa doobeda slávil v katedrále svätých liturgie z neделе, večer Veľká večiereň a o 21.30 h. Veľké povečerie s litiou, ktorému predsedal vладыka Milan. Pre toto povečerie je typické, že sa spieva radostný spev z Knihy proroka Izaiáša *S nami Boh*, ktorý rozozvučal celú katedrálu. V závere vладыka pozdravil prítomných týmito slovami: „Spievali sme: všetko tvorstvo sa raduje, že sa v Betleheme narodil Spasiteľ a je koniec nástrahám pekla. Diabol a nástrahy pekla boli definitívne zničené práve príchodom Boha na svet. Vtedy sa začala naša spása, náš nový život. A ja chcem z celého srdca zapriať vám, vašim rodinám i vašim blízkym práve túto radosť: radosť z toho, že Boh na človeka nezabudol. Aby sme sa

Vладыka Milan Lach v Banskej Bystrici | grikatba.sk

z toho tešili, lebo toto je najväčší dar – že máme v Bohu nový život.“ Spevom kolied sa toto neskorovečerné slávenie ukončilo.

Na sviatok Kristovho narodenia slávil vладыka Milan Lach spolu s duchovenstvom archijerejskú Liturgiu sv. Bazila Veľkého v slovenskom jazyku. Pred liturgiou sa konala tradičná jasličková pobožnosť detí, ktoré scénickým spôsobom predstavili udalosti narodenia Pána v južskom Betleheme. Deti z farnosti sa týmto spôsobom zapájajú do koledovania projektu *Dobrá novina*, ktorá pomáha chudobným deťom na africkom kontinente; tohtoročná pomoc je zameraná na Južný Sudán a na tento účel bol venovaný aj výťažok z myrovania po liturgiách. Deti z farnosti mali možnosť zapojiť sa aj do akcie *Deti deťom*, a to takým spôsobom, že počas Vianoc mohli priniesť darček do chrámu pod vianočný stromček; tieto darčeky budú následne odovzdané deťom v núdzi prostredníctvom farskej charity.

PREŠOVSKÁ ARCHIEPARCHIA

Vrcholom tradičných vianočných slávení bola streda 27. decembra. Na sviatok svätého apoštola, prvomučenika a archidiacona Štefana udelil vладыka Peter Rusnák v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove nižšie svätenia – *postríženije* a poddiakonát seminaristom štvrtého a piateho ročníka. Slová vладыku Petra: „Synovia, služba čteca je prvým stupňom kňazstva,“ si vypočuli kandidáti Robert Baľo z Brusnice, David Chripák z Volice, Kristián Čintala z Poše a Rastislav Daňo z Hrabského. Obrad sa začal trojitým požehnaním vладыku Petra, ktorý sa modlil a vkladal ruky na hlavy svätencov. Súčasťou obradu bolo odovzdávanie sviečok, symbolizujúcich svetlo, ktoré nesú do sveta. Po modlitbách nasledoval akt samotného podstrihnutia, keď svätiteľ odstrihol časť vlasov každému kandidátovi. Okrem ustanovenia nových čitateľov Prešovskej archieparchie udelil vладыka Peter aj ďalší stupeň nižších svätení – poddiakonát, ktorý prijali títo svätenci: Marián Baran z Banského, Samuel Malík z Kolonice, Samuel Novický z Prešova, Michal Onderko z Bardejova, Kamil Oravec z Spišského Štvrtka, Dávid Siroka z Kapišovej a Jakub Šimko zo Šarišského Jastrabia.

Počas obradu sa priniesla rukoumývateľnica s vodou a lention. Každý svätenec pobožkal rukoumývateľnicu a ruku biskupa, ktorý mu prevesil lention cez plece. Svätenec lial vodu na ruky svätiteľa

Postríženije a udelenie subdiakonátu v Prešove | Marek Pribula

Postríženije a udelenie subdiakonátu v Košiciach | Peter Hric

a trikrát opakoval: „*Jelicy virniji*.“ Nasledovala archijerejská svätá liturgia, ktorú slávil vладыka Peter Rusnák spolu s predstavenými kňazského seminára, predstaviteľmi teologickej fakulty, princípálmi a všetkými prítomnými. Na konci liturgie sa poďakovali novoustanovení svätenci vладыkovi za vovedenie do služby poddiakona a čteca. Nezabudli ani na svojich predstavených, princípálov a ich rodiny, ktorí sa podieľajú na ich formácii na ceste ku kňazstvu.

KOŠICKÁ EPARCHIA

Košickí gréckokatolíci vstúpili do tohtoročných sviatkov modlitbou kráľovských hodín v katedrálnom chráme v piatok 22. decembra. V nedeľu 24. decembra slávil arcibiskup Cyril Vasil' svätú liturgiu v košickej katedrále. Liturgické slávenie pokračovalo v nedeľu popoludní modlitbou Veľkej večierne. Po nej vладыka Cyril zažehal všetkým prítomným, ako aj divákovi TV Logos požehnaný čas štedrovečernej večere. Vyvrcholením nedeľného slávenia bola nočná bohoslužba Veľkého povečeria s litiou, ktorú svojim spevom a predovšetkým koledami sprevádzal katedrálny Zbor sv. Cyrila a Metoda pod vedením Lucie Lovašovej. Pred ústredným hymnom *S nami Boh, čujte všetky národy* požehnal arcibiskup Vasil' jasličky. V nočnej homílii zaznelo slovo sv. Bazila Veľkého o tajomstve vtelenia Pána.

V samotný deň sviatku Narodenia Pána slávil vладыka Cyril slávnostnú archijerejskú svätú liturgiu v spoločenstve kňazov a veriacich katedrálného chrámu. Súčasťou slávenia tajomstva narodenia v košickej katedrále bolo aj vianočné pásmo detí pri jasličkách.

V stredu 27. decembra, na sviatok mučenika Štefana, udelil arcibiskup Cyril Vasil' v košickej katedrále nižšie svätenia šiestim seminaristom Košickej eparchie. Na službu čitateľa a speváka modlitbou a podstrihnutím vlasov ustanovil Marka Vadásza, Adama Horňáka, Samuela Dávida Bombára a Marcela Ublanského. Na službu poddiakona ustanovil Maroša Tažika a Daniela Zorvana. Obrad strihania vlasov bol známy v mnohých kultúrach a mal obradný charakter zasvätenia nejakému božstvu. Cirkev tento obrad prebrala a pokresťančila. Odovzdanie vlasov niekomu inému je v kresťanskej tradícii znakom zasvätenia sa Bohu a pozýva podstrihnutého do nového vzťahu. Poddiakonát je druhý stupeň nižších svätení. Obrad ustanovenia za poddiakona pozostáva z vkladania rúk biskupa na hlavu svätenca a z modlitby, ktorá v sebe obsahuje prosbu, aby ho Pán zachoval nepoškvrneným a aby mu dal milosť milovať krásu jeho domu, a učinil ho dôstojným vykonávať službu poddiakona. Na slávnosti sa okrem seminaristov zúčastnili aj ich rodinní príslušníci, priatelia a kňazi z ich farností.

Peter Židovský

BISKUPI SLOVENSKA POŽEHNALI TISÍCKY KOLEDNÍKOV *DOBREJ NOVINY*

SLOVENSKO ■ Tisícky koledníkov *Dobrej noviny* prijali uplynulý víkend požehnanie biskupov. Na svätých omšiach a liturgiách ich vyslali hlásať radostnú zvesť do farností na celom Slovensku.

V srdci metropolie sa vysielacia svätá liturgia konala 10. decembra v Katedrálom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Na tejto svätej liturgii sa zúčastnilo okolo 170 koledníkov z deviatich farností. Hlavným celebrantom bol vladyka Peter

Rusnák. Spolu s ním koncebrovali svätú liturgiu viacerí kňazi.

Vysielaciu liturgiu piesňami aj koledami sprevádzal zbor detí a mladých z Čirča pod vedením Márie Šimovej. Koledníckym pásmom vinšov a kolied sa predstavili koledníci z farnosti Snakov. Súčasťou prípravy na koledovanie bol aj obetný dar, ktorým boli trvanlivé potraviny a drogeria pre rodiny v núdzi. Tie prevzala a ich odovzdanie sprostredkuje

koordinátorka farských charít a dobrovoľníctva Gréckokatolíckej charity Sandra Prošuchová.

Súčasťou programu bol aj vstup Jozefa Magdu, projektového manažéra *Dobrej noviny*, ktorý slovom i obrazom ponúkol prítomným možnosť nahliadnuť do krajiny, na miesta i k ľuďom, ktorým každý rok pomáhajú. Po skončení nasledovalo občerstvenie a následne sa deti a mladí rozišli do svojich domovov. 29. ročník *Dobrej noviny* sa nesie v téme *Staň sa svetlom aj ty*. Delením sa o vianočnú radosť cez koledy a vinše chcú koledníci prežiarit nielen ľudské príbytky, ale najmä ľudské srdcia. (TK KBS)

Facebook gréckokatolíckych redemptoristov

VÍKEND S REDEMPTORISTAMI

STROPKOV ■ Víkend s redemptoristami v stropkovskom kláštore sa konal v čase 8. – 10. decembra. Viedli ho brat Gorazd Figura a otec Miroslav Bujdoš. Traja chlapi: Šimon, Jakub a Dávid mali možnosť spoznávať životný štýl redemptoristov, vypočuť si prednášky, svedectvá rehoľníkov, vyskúšať si prípravu kázne na základe nedeľného evanjelia, modlitbu v kláštornej kaplnke v spoločenstve, ale aj osamote pred vystavenou sviatosťou. Jeden zo spolubratov – otec Milan Zaleha oslavoval svoje 50. narodeniny, a tak chlapi mohli byť súčasťou celej oslavy rehoľníkov. Ako v závere sami zhodnotili: „Mohli sme vás vidieť nielen pri oltári, ale aj v kuchyni, pri hrncoch, pri umývaní riadu a príprave celej oslavy, ako viete spolupracovať, aká je medzi vami atmosféra a koľko zábavy a *srandy*.“ Na nedeľné raňajky a svätú liturgiu prišiel otec Jozef Troja, ktorý sa podelil so svojim svedectvom o tom, ako sa stal redemptoristom. Záverečným nedeľným obedom s celou komunitou, ktorý pripravil otec Anton Verbovský, sa chlapi rozlúčili a vrátili späť domov k svojim rodinám a povinnostiam. (Facebook gréckokatolíckych redemptoristov)

DOBRÁ NOVINA V TREBIŠOVE

TREBIŠOV ■ V nedeľu 10. decembra sa vo farskom chráme v Trebišove za účasti otca Jaroslava Lajčiaka a ďalších kňazov Košickej eparchie konalo vysielanie a požehnanie koledníkov *Dobrej noviny* Košickej eparchie. V homílii otec protosynkel Jaroslav pripomenul koledníkom a veriacim, že modlitba vďačnosti je v živote veriaceho človeka dôležitá. V závere svätej liturgie otec protosynkel požehnal a vyslal koledníkov ohlasovať radostnú zvesť. Po svätej liturgii deti a mladí z farnosti Trebišov pod vedením sestry Pavly svojim koledníckym pásmom ohlásili narodenie malého Ježiška. Završením tejto milej slávnosti bolo aj pohostenie v pastoračnej miestnosti, ktoré pre koledníkov pred dlhou cestou domov pripravila farnosť Trebišov. (Alžbeta Semanová)

MIKULÁŠOVA PROSBA

PREŠOV ■ V nedeľu 3. decembra sa deti, ich rodičia i starí rodičia z farnosti Prešov-Sekčov stretli na mikulášskom posedení v pas-toračnom centre farnosti. Na-priek tomu, že svätec deti osobne nenavštívil, poslal im list, v ktorom ich povzbudil k štedrosti voči iným deťom. Deti od neho dostali úlohu ozdobiť papierové mikulášske vrecúška a doma ich naplniť dobrotami pre deti z chudobnejších rodín. Deti sa zhostili tejto úlohy a vytvorili nádhorne zdobené vrecúška. K naplneniu prosby svätého Mikuláša došlo 15. decembra v rámci piatkového detského *stretka*, keď deti spoločne so svojimi rodičmi a otcom kaplánom Jakobom Jasikom navštívili Krízové centrum Dorka v Prešove a odovzdali pri-pravené balíčky deťom bývajúcim v centre. (Jakub Jasik)

Nikoleta Tatavajová

VIANOČNÝ VÍKEND AŠAD

JUSKOVA VOLA ■ 15. – 17. decembra 2023 sa v Gréckokatolíckom mládežníckom centre Bárka v Juskovej Voli uskutočnil *Vianočný víkend Archieparchiálnej školy animátora dobrovoľníka*. V *Škole učeníka* sa na ňom zúčastnilo tridsaťštyri mladých a v *Škole služby* štyridsaťpäť mladých. Mladí animátori sa okrem iného dozvedeli viac o modlitbe a Božom slove. Otec Patrik Maľarčík poukázal na ich dôležitosť a významné miesto, ktoré majú v živote človeka, obzvlášť pri osobnom raste animátora. Decembrový víkend AŠAD sa ako vždy aj tento rok niesol vo vianočnom duchu. Svojou prítomnosťou mladých obohatil aj vladyka Peter Rusnák, ktorý s mladými slávil svätú liturgiu. V homílii poukázal na verš z povečeria: *S nami Boh*. Po liturgii nasledovala spoločná štedrá večera. V jej závere mladí darovali vladykovi Petrovi tričko a mikinu s nápisom zo žalmu 33. Večer pokračoval zábavnými aktivitami – balením „darčekom“, hádaním vianočných piesní a spievaním piesní, ktoré sú typické pre toto obdobie. Vrcholom bolo povečerie, v ktorom pri svetle sviec zaznel aj verš z homílie. (Natalia Fučková)

Spolok sv. Cyrila a Metoda

VIANOČNÝ VEČIEROK VÝMENNÉHO PROGRAMU

KOŠICE ■ Na pravidelnom večierku výmenného programu *CM Exchange* sa jeho členovia stretli v sobotu 16. decembra v spoločenských priestoroch Eparchiálneho úradu v Košiciach. Stretnutie organizovala komisia pre zahraničné vzťahy, zastrešená Spolkom sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach. Komisia má okrem iného za cieľ vytvárať spoločenstvo mladých, angažovaných katolíkov, starať sa o ich komplexný osobnostný rozvoj a vzdelanostnú úroveň. V tomto duchu takmer tridsať prítomných pozdravil otváracím príhovorom moderátor Peter Hospodár. Poukázal na štyri zložky programu: *religio, patria, scientia, amicitia*, ktoré integrálne formujú mladého človeka k zrelosti. Činnosť výmenného programu za rok 2023 predstavil jeho riaditeľ otec Miroslav Házy. V ďalšej časti programu sa so svojimi skúsenosťami zo študijného pobytu v Bavarsku podelili študenti z Trstenej, Košíc a Bratislavy. Kultúrnu vložku programu obohatila spevom koledy Mária Štyráková a vianočnou poéziou otec Michal Hospodár. Vyvrcholením oficiálnej časti bolo odovzdávanie certifikátov o absolvovaní zahraničného výmenného programu *CM Exchange*. (TSKE)

BADÍN ■ 8. – 10. decembra sa uskutočnil adventný víkend s Bibliou s názvom *Nasledovníci či svätí?* Odpovie evanjelista Marek, ktorý zorganizovali *Cleopas, o. z.* z Badína a Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslo-vecká fakulta UK v Bratislave. Zúčastnilo sa na ňom vyše šesťdesiat záujemcov o Bibliu. Blažej Štrba predstavil účastníkom podujatia obraz *Judita a Mária* od akademickej maliarky Dariny Gladišovej. Nasledovalo pásmo dvoch prednášok na tému *Judita a Mária, Ježišova Matka*, a niekoľko prednášok na tému *Evanjelia podľa sv. Marka*, ktoré čítame počas liturgického roka. Podujatie poctil svojou návštevou nigérijský kňaz T. Mejida, ktorý rozprával o živote a ťažkostiach kresťanov v Nigérii a účastníkom priblížil aj svoju životnú púť, ktorá ho pred jedenástimi rokmi privedla do Írska. (Z. Očkajáková, B. Štrba)

STARÁ LUBOVŇA ■ Žiaci Základnej školy pre žiakov s autizmom sv. Anny spolu so žiakmi Špeciálnej základnej školy sv. Anny a klientmi Domu sociálnych služieb sv. Anny sa rozhodli zorganizovať spoločnú vianočnú akadémiu. Predstavenie sa konalo 11. decembra v Dome kultúry v Starej Lubovni. Predstavenie sa nieslo v duchu vianočných tradícií – vianočné trhovisko, vianočná koleda a tieňohra. Po skončení programu udelil všetkým prítomným archijerejské požehnanie vladyka Marián Andrej Pacák. (J. Mačugová)

NITRA ■ Nitriansky biskup Viliam Judák sa spolu s kňazmi poverenými pastoračnou starostlivosťou o Rómov v Nitrianskej diecéze 13. decembra zúčastnil na predvianočnom kultúrnom programe na Orechovom dvore, kde žije marginalizovaná komunita obyvateľov mesta Nitra, prevažne Rómov. Program bol výsledkom celoročnej práce na projekte socializácie a duchovnej formácie marginalizovanej komunity, ako aj prejavom vyjadrenia vďaka subjektom, ktoré sa venujú tejto komunite, akými sú Nitrianske biskupstvo, mesto Nitra či Maltézska pomoc Slovensko. Nechýbali ani pedagógovia ZŠ na Novozámockej ulici v Nitre-Dolných Krškanoch, sestry saleziánky či služobnice Ducha Svätého, príslušníci policajného zboru, ani pracovníci komunitného centra a Mestského úradu v Nitre, ktoré s rehoľnými sestrami a rómskymi deťmi nacvičili kultúrny program a duchovné pásmo zamerané na podstatu a zmysel slávenia vianočných sviatkov narodenia Ježiša Krista. V závere programu účinkujúci obdarovali hostí medovníkmi napečenými rómskymi matkami v materskom centre a spoločne sa všetci stretli na slávnostnom agapé v komunitnom centre. (T. Ujlacký)

LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ ■ V kaplnke akadémie Ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši pripravili 18. decembra tradičnú predvianočnú akadémiu. Za účasti vedenia akadémie, kadetiek, kadetov, profesionálnych vojakov a zamestnancov si túto predvianočnú akadémiu nacvičili kadetky a kadeti AOS pod taktovkou duchovných pôsobiacich na akadémiu. Moderátorom programu bol dekan ordinariátu Tomáš Huďa, ktorý zároveň hudobne sprevádzal spevácky zbor *Akadem* pôsobiaci na AOS. Duchovný program sa niesol v duchu myšlienky Kristovho narodenia ako vrcholu procesu, v ktorom sa Boh stal celkom ľudským. Program spočíval v modlitbách, v čítaní biblických textov, vianočných básní, príbehov a úvah. Jednotlivé časti boli oddelené spevom známych ľudových vianočných kolied. S homíliou vystúpil dekan EPS Lubomír Kordoš, s príhovormi a vinšmi dekan ordinariátu a rektor AOS Jozef Puttera. V samotnom závere, po speve piesne *Tichá noc* boli prítomní obdarení pastierskym listom ordinára OS a OZ SR Františka Rábeka k Vianociam 2023. (Ordinariát OS a OZ SR)

PREŠOV ■ V utorok 19. decembra sa v priestoroch Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (NIVAM) v Prešove uskutočnil odborný seminár s názvom *Rozdielnosť muža a ženy*, ktorý pripravil Diecézny katechetický úrad Prešovskej archieparchie pre učiteľov náboženstva/náboženskej výchovy. Tým sa uzavrel blok odborného vzdelávania v tomto

Júlia Straková

VÝROČIE ZALOŽENIA FARNOSTI MILPOŠ

MILPOŠ ■ V nedeľu 17. decembra sa vo farnosti Milpoš zavřili oslavy dvadsiateho výročia vzniku farnosti. Svätej liturgii predsedal vladyka Peter Rusnák. Spolu s ním koncebroval aj Michal Zorvan st., ktorý stál pri zrode farnosti, a Richard Harvilko, ktorý v Milpoši následne dvanásť rokov pôsobil a ukončil výstavbu farskej budovy. Slávnosti predchádzala duchovná príprava. Počas týždňa sa farníkom prihovorili kňazi Róbert Krolák a Erik Hrabčák, a redemptorista brat Gorazd, aby tak nasmerovali duchovný zrak veriacich k uvedomeniu si dôležitosti spoločenstva v Cirkvi. Na záver vladyka spolu s otcom Jozefom Špesom ocenil tých, ktorí pomáhali a podieľali sa na rekonštrukcii interiéru chrámu i tých, ktorí slúžia upratovaním, spevom alebo prácou s deťmi a mládežou. (Veronika Andraščíková)

Jozef Kmec

V KOŠICKEJ KATEDRÁLE ZAZNELI VIANOČNÉ KOLEDY

KOŠICE ■ V deň sviatku svätého apoštola, prvomučeníka a archidiacona Štefana v stredu 27. decembra sa v košickej Katedrále Narodenia Presvätej Bohorodičky uskutočnil druhý ročník koncertu pod názvom *Vianočná koleda*. V rámci koncertu vystúpili deti z farnosti Košice-Staré mesto, bohoslovecký zbor sv. Romana Sladkopevca, veriaci z ukrajinskej komunity v Košiciach, rodina Kandráčovcov, domáci Katedrálly zbor sv. Cyrila a Metoda a spolu s nimi aj sólisti Lea a Filip Demekovci s hudobným sprievodom. Súčasťou bola aj krátka inscenácia života cností vo svete, v ktorom postupne vyhasínajú, až nakoniec sa nádejou opäť rozhoria. Koncert bol zavřšený spoločnou skladbou *Tichá noc, svätá noc*. Osobitým hosťom koncertu bol vladyka Peter Rusnák, apoštolský administrátor Prešovskej archieparchie a bratislavský eparchiálny biskup. V závere večera sa prítomným prihovoril arcibiskup Cyril Vasil' a zároveň všetkým udelil svoje požehnanie. Vianočná koleda nebola iba o krásnych spevoch a vinšovaní, ale aj o pripomenutí si dôležitosti oslavovať narodenie nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. (Gabriela Škumaničová)

Vanesa Hricutová, Matej Molčaný

V PREŠOVSKÉJ ARCHIEPARCHII SA USKUTOČNIL FLORBALOVÝ TURNAJ

PREŠOV/SIGORD ■ V piatok 29. decembra sa v Prešovskej archieparcii uskutočnil florbalový turnaj, ktorý sa začal svätou liturgiou v Chráme Povýšenia sv. Kríža na sídlisku Sekčov v Prešove. Na začiatku svätej liturgie v mene vládyku Petra Rusnáka, ktorý sa na turnaji nemohol zúčastniť, privítal takmer dve stovky účastníkov súdny vikár Prešovskej archieparchie Jaroslav Pasok. Na konci svätej liturgie dostali všetci hráči základné pokyny a presunuli sa na dve hracie plochy, do telocvične Centra Savore na Sigorde a do telocvične na Gymnázium bl. biskupa Gojdiča v Prešove. Po odohratí zápasov v základných skupinách sa štvrťfinále, semifinále a finále odohralo v telocvični rómskeho Centra Savore na Sigorde, kde bol pre všetkých účastníkov pripravený chutný obed. Z devätnástich mužstiev štyroch hracích skupín sa vo finálovom zápase stretli tím JK Buková Kapišová a tím Gojdičovci z Hanušoviec. So skóre 3 : 1 sa tím JK Buková Kapišová stal víťazom celého turnaja, a tak postúpil na celoslovenský florbalový turnaj organizovaný radou pre mládež a univerzity KBS. (Erik Hrabčák, Patrik Maľarčík)

Ján Poprik

V NACINEJ VSI ROZDÁVALI VIANOČNÚ RADOSŤ

NACINA VES ■ V predposledný deň roka 2023, v sobotu 30. decembra, sa v Nacinej Vsi pod názvom *Christos raždajetsja* uskutočnil v poradí 15. ročník prehliadky vianočného folklóru, ktorý pripravil Spolok sv. Cyrila a Metoda so sídlom v Michalovciach v spolupráci s miestnou Farnosťou sv. Cyrila a Metoda a obcou Nacina Ves. Na rozdiel od predošlých troch prehliadok, ktoré sa v tejto obci uskutočnili v dome kultúry, tohtoročná sa konala v miestnej cirkvi, postavenej a posvätenej pred tridsiatimi rokmi. V úvode všetkých privítal a pozdravil otec Martin Mráz, predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda. Bohatý duchovný program tejto prehliadky, na ktorej viackrát odznela obľúbená koleda *V Viflejemi novina (V Betleheme novina)*, ukončili piesňou *Tichá noc, svätá noc*. Na záver sa účastníkom prihovorili podpredseda Spolku SCM otec Michal Hospodár a miestny farár otec Martin Onisík. (Ján Poprik, Spolok sv. Cyrila a Metoda)

kalendárnom roku. Odborný lektor seminára otec Peter Jakub, riaditeľ Centra pre rodinu na Sigorde, priniesol dejinný a súčasný pohľad vnímania človeka na človeka v zmysle chápania slobody a tolerancie. (DKU PA)

NITRA ■ Kúpou *Maltézskeho punču* podporili návštevníci vianočného mestečka v Nitre *Hospic u Bernadetky*. Originálny punč podľa tradičnej námorníckej receptúry, ako ho varili maltézski rytieri na lodiach v Stredomorí v 16. storočí, ponúkali dobrovoľníci v stánku na Svätoplukovom námestí. Počas štyroch dní až do 20. decembra sa v stánku vystriedalo dvadsaťjeden dobrovoľníkov. Štrnásť ročník *Maltézskeho punču* v Nitre podporili nielen domáci, ale aj návštevníci z Maďarska, Poľska, Bosny a Hercegoviny či Českej republiky. Predajom punču získalo centrum *Maltézskej pomoci Slovensko* celkovo 10 720 eur. Financie budú v plnej výške odovzdané na podporu *Hospicu u Bernadetky* v Nitre a charitatívne aktivity v prospech chudobných, chorých a trpiacich. (TK KBS)

KOŠICE ■ V Krízovom centre pre matky s deťmi v Košickej Novej Vsi, ktoré je v správe Arcidiecéznej charity Košice, pripravili 20. decembra vianočné posedenie pre viac ako sto klientov. Charita pripravila spoločné posedenie vďaka podpore partnera s cieľom vytvoriť vianočnú atmosféru a radostné chvíle pre matky s deťmi, ktoré sa nachádzajú v ohrození chudoby a nemajú vlastný domov. Večerné posedenie sa začalo vystúpením najmladších, po ktorom sa stôl začal plniť tradičnými jedlami. Vianočné menu pripravili profesionálni kuchári pod vedením prezentačného kuchára Štefana Meszároša. Okrem tradičných pokrmov nechýbal ani ozdobený stromček, pod ktorým sa nachádzali darčeky pre najmenších. Tie zabezpečili zamestnanci spoločnosti *Nestlé* v rámci svojich dobročinných aktivít. (S. Hrabčáková)

KOŠICE ■ V posledných dňoch pred Narodením Krista 22. a 23. decembra ponúkli kňazi Košickej eparchie aj tento rok možnosť svätej spovede na železničnej stanici v Košiciach. Spovedná miestnosť s tromi kňazmi sa nachádzala na druhom poschodí stanice. Spovedný čas bol naplánovaný v dvojhodinových blokoch na príchod hlavných vlakov zo západného Slovenska. (TS KE)

BRATISLAVA ■ Na nastávajúci občiansky rok 2024 pripravila farnosť pri bratislavskej katedrále aj farský nástenný kalendár pod názvom *Požehnanie Pánovo*. Tvoria ho trinásť fotografií umeleckého fotografa a miestneho farníka Timoteja Križku, na ktorých zachytil deti ako účastníkov svätenín a požehnaní v katedrálom chráme. (S. Gábor)

PONDELOK

22. január

Apoštol Timotej*Ale kto vytrvá do konca, bude spasený. (Mk 13, 13)*

Strach a obavy sa dajú prekonať jedine trpezlivosťou. Nie nadarmo Ježiš Kristus prízvukuje: „Kto vytrvá do konca, bude spasený.“ Vieme, že trpezlivosť ruže pri-náša a kresťanovi silu a múdrosť Svätého Ducha. Preto sa nebojme otvoriť srdce a trpezlivo prosiť o dary Svätého Ducha do každodennej misie evanjelizovať.

Liturgia: 2 Pt 1, 20 – 2, 9, zač. 66; Mk 13, 9 – 13, zač. 59; každod. antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

UTOROK

23. január

Hieromučeník Klement*Vy sa však majte na pozore! (Mk 13, 23)*

Klamných zázrakov je v dnešnej dobe viac ako kedykoľvek predtým. Aj preto Ježiš stavia ako potrebu pred poplašnými správami, ktoré často vyjdú na smiech, potrebu rozlišovania. Jediné kritérium na rozlišovanie je to, čo povedal Pán Ježiš, nič viac, nič menej. Veď Slovo sa stalo telom, aby sa znova stalo slovom, aby sa skrze počúvanie stalo telom v nás. Preto neváhajme zhmotniť počuté slovo v dobré skutky.

Liturgia: 2 Pt 2, 9 – 22, zač. 67; Mk 13, 14 – 23, zač. 60; každodenné antifóny; menlivé časti z utorka (HS: 155; PZ: 109; HP: 110)

STREDA

24. január

Prepodobná Xénia Rímska*Nebo a zem sa pomínú... (Mk 13, 31)*

Ako malý chlapec som sa nesmierne bál, keď mi mamka rozprávala o konci sveta. Nevedel som si ako dieťa, ktoré potrebuje mať vždy a vo všetkom istotu, predstaviť, že zrazu nastane nič. Vekom si človek sám uvedomí, že koniec starého a zlého sveta je priam žiaduci. Lebo až keď sa jedno skončí, môže nastať nové – stretnutie nevesty, ktorá v Duchu volá: „Príď“, a ženícha, ktorý sa zaručuje: „Áno, prídem čoskoro.“ A tak sa tešme na nový svet v spoločenstve s Ježišom Kristom naveky.

Liturgia: 2 Pt 3, 1 – 18, zač. 68; Mk 13, 24 – 31, zač. 61; každodenné antifóny; menlivé časti zo stredy (HS: 156; PZ: 111; HP: 112)

ŠTVRTOK

25. január

Arcibiskup Gregor Teológ*Ja som dobrý pastier. (Jn 10, 10)*

Dnes často počúvame od ľudí, že nechcú byť „stádom oviec“, ktoré ktosi vedie až

k priepasti. Najskôr je to mylná predstava o slobode, a hoci každý chce mať svoj názor a vyjadriť sa k veciam, ktorým často nerozumie, problém môže byť ešte hlbšie, a to je svojvoľníctvo. V takom konaní po svojom si človek ani len nechce zistiť, kde je pravda a čo je správne. Najbolestivejšie na tom je, že nepoznám, či skôr nechcem poznať dobrotu a lásku nášho Dobrého pastiera. Preto nám Ježiš Kristus predkladá alternatívny vzor, a to túžbu Otca, ktorý nie je súperom, ale počiatkom života a pravej slobody pre všetkých.

Liturgia: 1 Jn 1, 8 – 2, 6, zač. 69; Mk 13, 31 – 14, 2, zač. 62; 1 Kor 12, 7 – 11, zač. 151; Jn 10, 9 – 16, zač. 36 (arcibiskupovi); predobraz. antifóny a blaženstvá; menlivé časti z 25. januára (HS: 356; PZ: 334; HP: 346)

PIATOK

26. január

Náš prepodobný otec Xenofont, jeho manželka Mária a synovia*Nádobu rozbila a myro mu vyliala na hlavu. (Mk 14, 3)*

V našich liturgických obradoch sú zapojené všetky zmysly. Čuchom už aj v prázdnom chráme cítime úžasnú vôňu kadidla. Vôňa musela ohúriť nielen apoštolov, ale aj všetkých prítomných v Šimonovom dome. Vôňa, ktorá vychádzala zo stretnutia týchto dvoch, prenikala a obklopovala všetko presne ako láska, ktorá sa svojou prítomnosťou nemôže nedávať. Po hebrejsky sa vôňa povie *šemen*, čím pripomína *šém* – meno, čím označuje Božiu prítomnosť medzi ľuďmi. A práve Boh je láska, ktorá sa nemôže nedávať. Jeho vôňa sa bude šíriť práve z kríža, ktorý je Láskou, a tá sa bude šíriť všade tam, kde je milovaná. Preto aj my sme pozvaní byť svojimi postojmi v živej viere príjemnou, ľubeznou Kristovou vôňou.

Liturgia: 1 Jn 2, 7 – 17, zač. 70; Mk 14, 3 – 9, zač. 63; každodenné antifóny; menlivé časti z piatka; zdržanlivosť od mäsa (HS: 159; PZ: 114; HP: 114)

SOBOTA

27. január

Prenesenie ostatkov sv. Jána Zlatouš-teho*...vhodila viac ako všetci ostatní. (Lk 21, 3)*

Zaujímavosťou prvočísel je, že sa dajú deliť len samy sebou alebo jednotkou. Chudobná vdova je pre nás živým evanjeliom, keď nám ukazuje plnú dôveru v Boha. Nedelí si dve drobné mince, aby mala z čoho žiť, ale všetko dáva úplne do Božích rúk. Táto vdova je obrazom Cirkvi, nevesty, ktorej bol vytrhnutý ženich a ktorá netrpezlivo oča-

káva zjavenie Božej spravodlivosti. Zároveň nám ukazuje, ako byť slobodný od chtivosti vlastníť, a jednoducho patriť Bohu. On si nevšima tých, čo hádžu zo svojho nadbytku, ale vyberá si chudobných tohto sveta, aby im dal svoje kráľovstvo. Ako sa chceš dnes podeliť pamätajúc na večnosť?

Liturgia: Hebr 7, 26 – 8, 2, zač. 318; Jn 10, 9 – 16, zač. 36 (svätému); 2 Tim 3, 1 – 9, zač. 295; Lk 20, 45b – 47. 21, 1 – 4, zač. 103 (radové); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár svätému, *Sláva*, kondak svätému, *I teraz*, podľa predpisu, ostatné svätému (HS: 301; PZ: 275; HP: 348)

NEDEĽA

28. január

Nedeľa o márnotratom synovi*Vstúpil teda do seba... (Lk 15, 17)*

Toto podobstvo je nám dobre známe. Nie je ani tak o márnotratom synovi či staršom bratovi, ale hlavne o Otcovej bezpodmienečnej láske. Obrátenie, ktorým si musí prejsť tak hriešnik, ako aj spravodlivý, je vlastne objavenie nežnej tváre Boha, ktorú nám Ježiš zjavuje obrátením sa od svojho ja k Bohu. Každý si musí prejsť sklamaním nad svojím hriechom, ako aj od namyslenosti nad svojou spravodlivosťou k radosti, že sme Otcovými deťmi. Preto smelo môžeme povedať, že Boh prijíma za svojich synov všetkých ľudí, či už sú spravodliví, alebo hriešni. Veď ak chceme naplno vstúpiť do úplnej radosti a lásky nášho Otca, ktorý sa nesmierne teší z návratu svojho strateného syna, tak treba uznať blížneho za svojho brata a stotožniť sa s ním.

Liturgia: 1 Kor 6, 12 – 20, zač. 135; Lk 15, 11 – 32, zač. 79; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z 2. hlasu, *Sláva*, kondak z triódy, *I teraz*, kondak zo sviatku z patrocínia chrámu Bohorodičky; ak nie je chrám Bohorodičky: *Sláva*, *I teraz*, kondak z triódy; prokimen, *Aleluja* a pričasten z 2. hlasu (HS: 144; PZ: 97; HP: 98)

PONDELOK

29. január

Prenesenie ostatkov Ignáca Bohonositeľa*Pán ho potrebuje... (Mk 11, 3)*

V celom evanjeliu je len jediná zmienka, keď sa Ježiš sám označuje ako Pán a čosi potrebuje. Určite to nie je náhoda, že práve tu sa sám označuje ako Pán a potrebuje osliatko. Skrze osliatko chce Ježiš Kristus naznačiť, akým smerom sa bude uberať jeho mesiášstvo, lebo je prvý tým, že je posledný a služobník, ktorý dáva život ako výkupné za všetkých. Až pri jeho smrti na kríži pochopíme, kto je Pán.

Liturgia: 1 Jn 2, 18 – 3, 10, zač. 71; Mk 11, 1 – 11, zač. 49; každodenné antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

UTOROK 30. január

Traja svätítelia, veľkí veľkňazi Bazil Veľký, Gregor Teológ a Ján Zlatoústý
Ale kto ich zachová, a tak bude aj učiť...
(Mt 5, 19)

To podstatné, čo nás traja svätítelia učia, je, že sú u Boha jedno a nič v nich nie je protichodné. Presne tak, ako sa každá jednota začína v našich myšlienkach, tak, žiaľ, aj zlá myšlienka je rozdelením jednoty. Ani zmija nie je jedovatá len vtedy, keď uštipne. Aj keď neuštipne, stále má v sebe jed. Práve dnes prosme všemohúceho Boha na príhovor Bazila Veľkého, Gregora Bohoslovca a Jána Zlatoústeho, aby nám očistil srdcia a myseľ od zlých myšlienok, a tak naše slová aj skutky smerovali k jednote.

Liturgia: Hebr 13, 7 – 16, zač. 334; Mt 5, 14 – 19, zač. 11 (svätiteľom); 1 Jn 3, 10b – 20, zač. 72; Mk 14, 10 – 42, zač. 64 (radové); predobr. antif. a blaženstvá; tropár, *Sláva*, kondak svätým, *I teraz*, podľa predpisu; ostatné svätiteľom (HS: 358; PZ: 335; HP: 349)

STREDA 31. január

Divotvorcovia a nezištníci Kýros a Ján
Načo ešte potrebujeme svedkov?
(Mk 14, 63)

Asi nik z nás by nechcel byť svedkom nejakej autonehody, aby potom nemusel svedčiť na súde. Zvlášť, keď by bolo treba svedčiť proti ľudskému životu. Keďže svedčiť znamená potvrdiť skutočnosť nejakého faktu, niet divu, že často svedčíme len zo svojho uhla pohľadu a nevidíme to z Božej perspektívy. No nad svedectvom človeka stojí Božie svedectvo, ktorému nik nemôže protirečiť, ale Boh svedčí aj o prikazoch, ktoré obsahuje zákon. Preto vidíme aj veľkňaza urobiť mylné rozhodnutie, lebo protirečí Božiemu a ľudské svedectvo chce vynechať, len aby dosiahol svoje. Nebojme sa žiť pravdu o sebe, tak pred ľuďmi, ako aj pred Bohom, lebo pravda nás oslobodí. Veď Boh sa stal svedkom obžaloby, len aby dosiahol naše obrátenie.

Liturgia: 1 Jn 3, 21 – 4, 6, zač. 73; Mk 14, 43 – 15, 1, zač. 65; každod. antifóny; menlivé časti zo stredy (HS: 156; PZ: 111; HP: 112)

ŠTVRTOK 1. február

Obdobie pred Stretnutím Pána
Mučeník Tryfón

Ukrižuj ho! (Mk 15, 13)

Aké je ľahké kričať s davom, lebo dnes je to také moderné. Pritom si ani neuvedomujem, že odsudzujem toho, kto neurobil nič zlé. Veď on namiesto panovania chcel slúžiť. Vôbec sa netreba čudovať, že dav si vybral Barabáša, lebo aj v dnešných časoch má verejná mienka svoju podmaňujúcu moc. Je zaujímavé, že až do 3. stor. sa k Barabášovi viazalo aj druhé meno Jesus. A meno Barabáš, teda *bar* a *abba* je z hebrejských slov a znamená: syn otca. A tak si aj dnes môžem vybrať, či chcem Jesusa Barabáša, teda Ježiša, syna otca, a nastoliť slobodu a vlastnú ríšu násilím, alebo Ježiša, Syna Otca, ktorý hlása sebadarovanie ako cestu k životu.

Liturgia: 1 Jn 4, 20 – 5, 21, zač. 74; Mk 15, 1 – 15, zač. 66 (radové); 2 Jn 1, 1 – 13, zač. 75; Mk 15, 22. 25. 33 – 41 (radové z nasledujúceho dňa) predobr. antifóny a blaženstvá; tropár a kondak z obdobia pred sviatkom; prokimen, *Aleluja* a pričasten zo štvrtka (HS: 359, 157; PZ: 337, 112; HP: 325, 113)

PIATOK 2. február

Stretnutie Pána

A tvoju vlastnú dušu prenikne meč.
(Lk 2, 35)

Je zaujímavé sledovať matku pri pohľade na jej vlastné dieťa. Ak je jej dieťa zdravé, matka je šťastná, a to i vtedy, keď ju trápi nejaká jej vlastná choroba. Je to v prípade každej dobrej matky. Dnešné sväté evanjelium nám predstavilo tú najlepšiu Matku – Pannu Máriu. Pred našimi matkami milosrdný Boh zatajil budúcnosť ich detí, ale k vyvolenej Božej Matke nebol taký milosrdný. Preto mala účasť na tajomstve vykúpenia. Tak to tvrdí i vieroučná konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu *Lumen gentium*, kde čítame: „Nehatena nijakým hriechom z celého srdca prijala spasiteľnú Božiu vôľu a celkom sa zasvätila ako služobnica Pánova osobe a dielu svojho Syna. Tak svätý Irenej hovorí, že ona sa poslušnosťou stala príčinou spasenia pre seba samu a pre celé ľudské pokolenie.“ Cirkevní otcovia vo svojich príhovoroch radi tvrdia so svätým Irenejom: „Uzol Evinej neposlušnosti rozviazala Mária svojou poslušnosťou, čo zviazala Eva panou neverou, to rozviazala Panna Mária vierou.“ (LG, čl. 56) Panna Mária je skutočne bolestivou Matkou. Spolu so svojím Synom nás v bolestiach zrodila pre večný život. Obetovala svoje vlastné dieťa na kríži, len aby nás, svoje adoptované deti, zachránila pred večnou smrťou. Snažme sa pochopiť jej lásku k nám, aby sa aj naše srdcia zapálili láskou k nej, lebo láska je silnejšia ako strach.

Liturgia: Hebr 7, 7 – 17, zač. 316; Lk 2, 22b – 40, zač. 7; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti zo Stretnutia; požehnanie sviec, myrovanie, voľnica (HS: 360; PZ: 338; HP: 352)

SOBOTA 3. február

Mäsopôstna sobota – prvá zádušná
... lebo nehladáme svoju vôľu... (Jn 5, 30)

Na jednom hrade kráľ usporiadal ples a na jeho konci chcel vyhlásiť najhlúpejšieho účastníka. Samozrejme, že sa ním stal dvorný šašo, a tak mu dal svoju palicu s tým, že ju môže dať len hlúpejšiemu človeku od seba. Roky plynuli a kráľ ochorel. Keď už bol na smrteľnej posteli, navštívil ho dvorný šašo a snažil sa ho rozveseliť, ale už nič nezaberalo. Spýtal sa kráľa, prečo je smutný. Kráľ mu len slabým hlasom vysvetlil, že odchádza na ďalekú cestu a vôbec sa na ňu nepripravil. Šašo všetko pochopil a kráľovi vrátil jeho palicu. Nebuďme aj my hlúpi a nerozumní, a nepremárnime čas prípravy na večnosť.

Liturgia: 1 Kor 10, 23 – 28, zač. 146; Lk 21, 8 – 9, 25 – 27, 33 – 36, zač. 105 (radové); 1 Sol 4, 13 – 17, zač. 270; Jn 5, 24 – 30, zač. 16; (zosnulým); každod. antifóny; menlivé časti zosnulým; (HS: 162; PZ: 116; HP: 117)

NEDEĽA 4. február

Mäsopôstna nedeľa

... mne ste urobili. (Mt 25, 41)

Ježiš Kristus najčastejšie približoval Božie kráľovstvo k obrazu hostiny, teda stolovania. No v dnešnej dobe, keď máme plné obchody, chladničky, ba aj bruchá, tak sa nám predstava o jedení až taká lákavá nezdá. Lenže Bohu nejde ani tak o jedlo, ako skôr o to, s kým pri tom stole sme. Aj keď je dnešné evanjelium o súde, a teda o konaní či nekonaní dobra svojmu bližnému, chce nám pripomenúť to, že cieľom človeka je byť ako Boh. Adamov, a teda aj náš omyl nie je v tom, že chceme byť ako Boh, ale že nevieme, kto Boh je. Len keď ho začneme pri spoločnom stolovaní, teda pri Eucharistii, viacej počúvať a spoznávať, zistíme, že sa mu ľahko môžeme stať podobní, a to tým, že milujeme, pretože Boh je láska. A tak sa tešme, keď nám Boh do cesty posielá veľa úbohých a biednych, lebo to je on sám a chce vidieť, či sme ho hodní.

Liturgia: 1 Kor 8, 8 – 9, 2, zač. 140; Mt 25, 31 – 46, zač. 106; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z 3. hlasu a zo Stretnutia, *Sláva*, kondak z triódy, *I teraz*, zo Stretnutia, prokimen, *Aleluja* a pričasten z triódy (HS: 145, 360, 203; PZ: 99, 338, 165; HP: 100, 352, 161)

pixnio.com

O OPILCOCH

Príde chlapík do krčmy a pýta sa vrchného: „Bol som tu včera večer?“
 „Áno, bol.“
 „A prepil som celú výplatu?“
 „Úplne celú.“
 „Chvalabohu, už som si myslel, že som ju stratil...“

Hovorí žena manželovi:
 „Miláčik, vieš, čo všetko by sme si mohli kúpiť, keby si prestal piť?“
 „Viem, mne nič a tebe nový kožuch.“

Príde chlapík do francúzskej reštaurácie a zrúbe sa tam francúzskym koňakom ako motyka. Keď je už úplne namol, príde k nemu čašník s účtom.
 „A be-be-riete aj p-p-perly?“ pýta sa opilec.
 „Samozrejme, pane.“
 „T-t-t-tak mi prineste tri-tri-trikrát ustrice a d-d-držte mi p-p-palce.“

Manželka hovorí manželovi:
 „Vyber si, buď ja, alebo alkohol!“
 „A koľko by bolo toho alkoholu?“

Opitý chlap zastaví okoloidúceho chodca:
 „Prosím vás, hik, koľko hrčí, hik, mám na čele?“
 „Tri.“
 „Výborne, hik. Ešte dva stĺpy a som doma.“
 „Dám si dvojlitú vodku.“
 „Pane, a viete, že vodka zabije desať milió-
 nov Rusov ročne?“
 „To nevaďí, ja som z Prešova.“

Čo presne znamená grécke slovo *martýria*?
 Kedy sa v Ríme slávil obzvlášť bohatý obrad nazvaný *Deň odpustenia*?

Koľko detí mal otec Jozef Kellö st. s Irenou Chanáthovou?

Ako sa volá mobilná aplikácia, prostredníctvom ktorej môže človek pomôcť nevidiacim cez kameru?

Ktorý pápež napísal sociálnu encykliku *Centesimus annus*?

Z	K	R	O	R	O	H	B	D	K	A	J	U	T	Y	E	Y	
B	Á	N	O	V	N	R	R	K	O	Y	I	A	L	A	O	K	
A	E	P	O	L	I	A	Á	T	D	A	N	I	E	L	L	A	
R	M	N	C	H	T	Á	D	N	S	A	T	S	Y	D	T	R	L
V	K	I	I	A	A	Y	A	Y	I	A	T	I	L	E	V	B	
S	E	K	R	P	Y	M	T	L	L	V	V	N	V	M	Á	O	
I	A	T	A	P	O	L	Á	S	K	A	V	O	S	Š	K	L	
A	I	L	V	T	N	N	E	L	R	R	P	E	R	K	I	A	
N	L	K	A	A	T	A	P	A	K	T	Y	U	T	Ž	N		
A	I	I	Č	K	D	N	O	B	I	S	L	L	V	R	E	O	
I	M	R	B	T	S	T	E	O	E	D	I	A	Á	A	C	H	M
L	I	Y	A	I	O	C	S	R	O	S	L	B	A	S	R	A	
Y	T	Y	R	K	B	K	T	M	A	U	T	O	R	A	A	M	

Legenda: ALIBI, AUTOR, BÁNOV, BASRA, BRÁNA, BRITI, DANIEL, ELITA, HOROR, HRADY, IDEÁL, KAJUTY, KANÁL, KARIN, KATAN, KIOSK, KLADIVO, KOALA, KRAVATA, KRS-
 TY, KRYTY, KULISA, LÁSKAVOSŤ, LEPIDLO, LIADOK, LIANA, LIMIT, LITVA, LOPATA, MAMONA, METLA, METRO, MLYNY, MODLY, MRAVY, NIPON, NITRA, OBLAKY, PADÁK, PAKTY, POLIA, POTOK, POVERA, PRAVIDLO, PRIMA, RABČA, SALÁ-
 MA, SAMOTA, SKALA, SVRAB, TAKTIK, TESLA, TRASA, TREST, VETVA, VRABEC, ZÁPCHA.

**Tajničku osem-
 smerovky tvorí
 28 nevyškrtaných
 písmen. Autor:**
 Marek Pataky

**Riešenia zasie-
 lajte na adresu:**
 SLOVO, Hlavná 3,
 o8o 01 Prešov alebo
 inzercia@casopis-
 slovo.sk.

**Správne riešenia
 z čísla 23 – 24: Krí-
 žovka:** Dobrorečme
 Pánovi, všetky jeho
 diela. **Osemsmerov-
 ka:** Kto je s Bohom,
 otvára v sebe nové
 možnosti.

V decembrovom
 losovaní bola z päťde-
 siatich štyroch riešení
 vylosovaná p. **Marta
 Balabasová** z Lubice.

Pomôcky: Ri, Ma, Ae, Alavar	Podmanil	Majú úspech	Označenie citlivosti filmov	Letecké opravovne, skratka	Dovoz		Francúzsky spisovateľ	Vtľč	Upravovalo som výklad	Záhradníč- ke náradie
Oznámili úradom						Zváraný spoj Ukončilo rytie				
1										
Papagáj				Ovľhčil vodou Minister- stvo kultúry						
Japonská mila			Nočný motýľ					Nedela, skratka Náčelníci kozákov		
Babylonská bohyňa zeme			Kriaky Spojka				Kým 10 x 10			Larisa, po do- mácky
Interna- tional Standard Association				Priberal na váhe Farba na vajcia						
Hrubý povraž					Mládza Brúsil					
Autor: Vladimír Komanický	Zvieracia noha	Ivan, po do- mácky Klobúk				Faťimín milenc Kód Spojen. arab. emír.				
Tlak krvi, skratka			Bodavý hmyz Krajský vý- bor strany				Krídlo Skon			
Lesklý náter				Úzko Atmosféra pretlaku						Približne
Indické mesto						Kuchynská nádobá Znížený tón „e“				
2								Symetrála		
A podobne, skratka			Netkaná textília						1001 v Ríme	

HUMORNE

MEDZIRIADKAMI

DAROVALI NA SLOVO

Peter Baláži, 10 eur; bohuznáma 5 eur; Bratstvo svätého ruženca, Humenné, 50 eur; Miroslav Chorenžák, Sabinov, 5 eur; Viera Klučiarová, 5 eur; Arcibratstvo svätého ruženca, Červená Voda, 30 eur; Marek Kaľata, 5 eur; Jolana Punová, 5 eur; Helena Juríčkova, Makovce, 26 eur; Juraj Komara, Spišská Nová Ves, 8 eur; Jozef Bratko, Humenné, 13 eur; Katarína Jusková, Košice, 7,50 eura; Magdaléna Nižníková, Prešov, 13 eur; Margita Györgyová, Košice-Krásna, 8 eur; Ján Dudlák, Stará Ľubovňa, 63 eur; Jozef Durkot, Prievdza, 22 eur; Ján Pisár, Komárno, 8 eur; Jozef Mikula, Ľubovec, 63 eur; Juraj Gonda, Kociha, 70 eur; Andrej Pribula, Košice, 63 eur; Ján Koval', Brezno, 5 eur; čitatelia časopisu, Brezno, 10 eur; Mária Cifraničová, Trebišov, 8 eur; Zuzana Kolláriková, Bratislava, 13 eur; Anna Fedorová, Žilina, 13 eur; Beáta Chromá, Nižná nad Oravou, 11 eur; Mária Hromuláková, Nižný Hrušov, 13 eur; Mária Tamášová, Sečovce, 10 eur; Eva Sekel'ová, Prešov, 8 eur; Mária Čurmová, Dúbravka, 13 eur; Alexandra Burganová, Ružomberok, 6 eur; Jana Fecková, Košice, 18 eur; Jolana Siváková, Ložín, 11 eur; Juraj Zelník, Banská Bystrica, 13 eur; Michal Zubko, Davidov, 13 eur; Anna Tančáková, Mrázovce, 23 eur; Juraj Mantič, Bratislava, 13 eur; Miroslav Duda, Fintice, 63 eur; Anna Rujáková, Humenné, 23 eur; bohuznámy, Sabinov, 63 eur; Pavol Lejko, Košice-Šaca, 16 eur; Janka Struňáková, Porúbka, 8 eur; Jozef Mareta, Záborské, 6 eur; Mária Kucharovičová, Spišská Nová Ves, 13 eur; Monika Dorocáková, Kežmarok, 33 eur; Juraj Andrek, Rudlov, 23 eur; kláštor redemptoristov, Michalovce, 10 eur; Silvia Mihaľová, Prešov, 13 eur; Arcibratstvo svätého ruženca, Lesné, 20 eur; čitatelia časopisu, Zámutov, 18 eur; Ivan Skupek, Prakovce, 13 eur; Kristína Novotná, Košice 01, 13 eur; čitatelia časopisu, Abranovce, 50 eur; čitatelia časopisu, Zvolen, 100 eur; Pavol Hybala, Petkovce, 5 eur; Vojtech Hornyák, Kráľovský Chlmec, 8 eur; Anna Grecová, Prešov, 63 eur; čitatelia časopisu, Nový Ruskov, 11 eur; čitatelia časopisu, Zemplínske Hradište, 33 eur; Centrum spiri-

tuality Východ-Západ, Košice, 10 eur; Helena Sedláková, Prešov-Solivar, 5 eur; Anna Škvarčeková, Prešov, 23 eur; čitatelia časopisu, Slovinky, 65 eur; čitatelia časopisu, Čelovce, 9 eur; čitatelia časopisu, Ihl'any, 18 eur; Mária Baránková, Komárno, 63 eur; čitatelia časopisu, Klenov, 10 eur; Peter Tutoky, Župčany, 63 eur; František Hadzima, Prešov, 13 eur; čitatelia časopisu, Helcmanovce, 76 eur; čitatelia časopisu, Nižný Tvarožec, 59 eur; čitatelia časopisu, Prešov-Sídlisko 3, 44 eur; čitatelia časopisu, Ľubotice, 12 eur; čitatelia časopisu, Drienica, 60 eur; Mária Čajková, Dolný Kubín, 13 eur; Monika Vaňková, Košice, 43 eur; čitatelia časopisu, Stará Ľubovňa-Za vodou, 27 eur; Irena Hicová, Stropkov, 13 eur; Jana Nagyová, Košice, 5 eur; Michal Lejko, Prešov, 93 eur; Terézia Rabatinová, Košice, 13 eur; čitatelia časopisu, Dúbravka, 19 eur; veriaci, Trhovište, 50 eur; čitatelia časopisu, Ľubica, 30 eur; čitatelia časopisu, Brezina, 17 eur; čitatelia časopisu, Cejkov, 16 eur; čitatelia časopisu, Hlivištie, 24 eur; čitatelia časopisu, Humenné-Pod Sokolejom, 6 eur; Anna Príhodová, Prešov, 13 eur; čitatelia časopisu, Kolonica, 14 eur; čitatelia časopisu, Sabinov, 44 eur

Všetkým darcom vyslovujeme veľkú vďaku na *mnohaja i blahaja lita*.

JUBILEÁ KŇAZOV

Jozef Selín – 23. január – 85 rokov života;
Michal Vasil' – 1. február – 65 rokov života;
Kamil Dráb – 3. február – 55 rokov života

Srdečne blahoželáme a prajeme *mnohaja i blahaja lita*.

BLAHOŽELÁME

Drahý náš duchovný otec **Marcel Písió**, k vašim 45. narodeninám vám z úprimného srdca blahoželáme. Prajeme vám pevné zdravie, Božiu múdrosť, radosť, Božie požehnanie.

Od Panny Márie vám vyprosujeme ochranu na každom kroku, nech vás stále a všade sprevádza žehnajúca ruka Božieho milosrdenstva. Nech Boh aj naďalej vedie vaše kroky a požehnáva vás.

Na mnohaja i blahaja lita!

vďační veriaci z Prosačova

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Oznamy

Spolok sv. Cyrila a Metoda pripravuje na sobotu 17. februára 2024 autobusovú púť mladých do Nitry. Zmyslom podujatia je budovať cyrilo-metodskú identitu mladých gréckokatolíkov prostredníctvom poznania vlastných historických a duchovných koreňov. Prihlásiť sa možno u otca Emila Zorvana (Falkušovce) alebo e-mailom v spolku.

Spolok sv. Cyrila a Metoda, o. z., je registrovaný ako poberateľ 2% zo zaplatenej dane. Prosíme našich podporovateľov, aby využili túto možnosť a svoj príspevok poukázali na spolok a jeho činnosť. Podrobnejšie informácie sú na www.sscm.sk.

Vďaka.

otec Michal

INZERCIA

Rekonštrukcie striech a veží kostolov. Nové strechy. Demontáž a likvidácia azbestu. Vypracovanie potrebnej projektovnej dokumentácie. www.svestav.sk. Mobil: 0905 437 209, mejl: svestav@svestav.sk

Fy **DUDAS** ponúka:

- elektrické pohony zvonov
 - lineárny a magnetický pohon zvonov
 - diaľkové ovládanie zvonov (GSM)
 - zvonové drevené a oceľové konštrukcie
 - nové zvony a srdcia zvonov
 - vežové hodiny a kladivá zvonov
 - opravu starých systémov
- e-mail: jandudas@teraz.de
tel.: **0907 268 344**, www.zvonydudas.sk

Viac o inzercii: inzercia@casopisslovo.sk

Slovo oficiálny časopis Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku
www.casopisslovo.sk; ročník 56; periodicitu vydávania: dvojtýždenník
Adresa redakcie: SLOVO, Hlavná 3, 080 01 Prešov, tel.: 051/756 26 42, 0911 711 263
Číslo účtu: SK45 0200 0000 0032 1020 6959

SWIFT KÓD: SUBASKBX, KS: 0558, VS: vaše PSČ
Vydavateľ: Gréckokatolícka cirkev na Slovensku, Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 51311917
Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO 37886622

Cirkevné schválenie: Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, č. j. 3317/99
Šéfredaktor: PhDr. ThLic. Juraj Gradoš, PhD. (sefredaktor@casopisslovo.sk)
Redaktori: ThDr. Miroslav Dancák, PhD. (cenzor@casopisslovo.sk)
PhDr. Adriana Matoľáková, PhD. (redakcia@casopisslovo.sk)
Mgr. Richard Fučko (spravodajstvo@casopisslovo.sk)
Bc. Maroš Tažik (inzercia@casopisslovo.sk)

Jazyková úprava: PhDr. Adriana Matoľáková, PhD.
Distribúcia a grafika: PhDr. ThLic. Juraj Gradoš, PhD. (sefredaktor@casopisslovo.sk)
Cenzori: ThDr. Miroslav Dancák, PhD., ThDr. Milan Kuzmiak, PhD.
Redakčná rada: vI. prof. ThDr. ICDr. Cyril Vasil' SJ, PhD., vI. Peter Rusnák, vI. Dr. h. c. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD., vI. Milan Chatur CsSr, vI. SEODr. Milan Lach SJ, Mgr. Ján Hreško, Mgr. Daniel Dzurovčin, Mgr. Stanislav Gábor, PhDr. ThLic. Juraj Gradoš, PhD., PhDr. Valéria Juríčkova, PhD., HELic. Martin Mráz, Michal Onderko nml., prof. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.

Všetky informácie sú na casopisslovo.sk/redakcia/. Za obsah inzerátov neručíme. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Zásady ochrany osobných údajov sú uvedené na webovej stránke <http://casopisslovo.sk/vyhlasenie/>.

Pri zasielaní príspevkov použite jeden z týchto špecifických symbolov: 700 (časopis, prípadne zverejnenie príspevku), 1700 (iba časopis), 2700 (iba príspevok), 7700 (anonymný príspevok), 777 (priatelia časopisu Slovo), 999 (eSlovo).
Variabilný symbol: vaše PSČ. Konštantný symbol: 0558

Tlač: Alfa print, s. r. o., Martin
Distribúcia: Mediaprint-Kapa Pressegrasso, a. s., Bratislava
ISSN 1335-7492. EV 182/08
Uzavierka pre číslo 04/2024: 24.01.2024

Titulná strana: Rímsky pápež sv. Ján Pavol II. (pxhere.com)

Kmeťovo stromoradie 1,

080 01 Prešov

Tel: +421 51 772 53 02

e-mail: sekretariat@szssvbazpo.edu.sk

szssvbazpo.edupage.org

STREDNÁ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA SV. BAZILA VEĽKÉHO

ŠTUDIJNÉ ODBORY

Praktická sestra

- 4 ročné denné štúdium
- 2 ročné večerné pomaturitné štúdium

UČEBNÉ ODBORY

Sanitár

- 1 ročné večerné štúdium ukončené záverečnou skúškou

**VZDELÁVAME KVALITNE,
ODBORNE A S LÁSKOU**

ŠKOLA PONÚKA

- kvalitné odborné vzdelanie,
- rodinnú atmosféru,
- bohatý duchovný život,
- skvelý tím pedagógov,
- vlastný školský internát v blízkosti centra mesta,
- prípravu do praxe,
- možnosť zahraničných odborných stáží ERASMUS+,
- bohatú záujmovú činnosť,
- týždenný pobyt vo Vysokých Tatrách spojený s odbornými exkurziami.

UPLATNENIE

- v ambulanciách,
- v zdravotníckych a sociálnych zariadeniach na Slovensku a v zahraničí,
- pokračovanie v štúdiu na vysokých školách s vysokou úspešnosťou prijatia.

Lutina, bazilikalutina.sk, 051/459 62 31

Každý deň: **svätá liturgia** (18.00h)

Sobota: **svätá liturgia** (10.00h)

Nedeľa: **svätá liturgia** (08.00h, 10.00h na Mariánskej hore, 18.00h)

03.02. **Fatimská sobota**: posvätný ruženec (09.15 h); **svätá liturgia** s modlitbou za svätenia sa Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie (10.00h)

Michalovce, bazilikaredeemptoristi.sk, 0902 275 145

25.01. Moleben k bl. Metodovi (09.00h a 17.20 h); **svätá liturgia** s modlitbami za uzdravenie (09:30h a 18:00h)

03.02. **Fatimská sobota**: ruženec (08.30 h), tretia hodinka + prednáška (09.00 h), **archijerejská svätá liturgia** (09.30h)

Klokočov, klokokovgrkat.sk, 0911 105 908

22.01. **Svätá liturgia** s modlitbami k sv. Charbelovi za uzdravenie (17.30h)

Litmanová, horazvir.sk, 0903 982 828

Každý deň: **svätá liturgia** (10.30h)

03.02. **Fatimská sobota**: modlitba večeradla (09.30 h), **svätá liturgia** (10.30h)

04.02. **Malá púť**: uctenie si ikony Presvätej Bohorodičky, Akatist k Presvätej Bohorodičke a rozjímavý ruženec (09.00 h), **svätá liturgia** (10.30h)

centrumsigord.sk, 0903 983 316 – 7

01.– 04.02.2024 **Kurz prípravy na manželstvo**. Ak sa chystáte na svoj svadobný deň, urobte pre svoju spoločnú budúcnosť ešte niečo, čo váš vzťah posilní. Dajte svojej vysnívanej svadbe ešte jedno kritérium – kvalitnú prípravu. Príspevok na kurz je 100 eur za osobu.

09. – 11.02. **Kurz Rúť** je evanjelizačný kurz pre manželov, ktorého zmyslom je posilniť, oživiť a uzdraviť vzťah manželov prostredníctvom poznania a obrátenia sa k plánu Boha pre kresťanské manželstvo. Príspevok na kurz je 170 eur za manželský pár.

08. – 10.03. **Kurz RMM (Rodičovstvo misia možná)** Kurz o výchove detí. Chcete sa zamyslieť nad výchovou svojich detí? Hľadáte praktické rady alebo chcete nájsť odpovede na svoje otázky o výchove? Veríme, že na tomto kurze to všetko nájdete, ba ešte oveľa viac. Príspevok na kurz je 170 eur za manželský pár.

14. – 19.03. **Seminár Otcovo srdce** prináša skúsenosť s Otcovou láskou. Máš hlbokú túžbu zažiť otcovstvo Boha? Táto škola ponúka autentické poznanie Boha a jeho lásky k tebe. Počas celého týždňa môžeš zažívať učenie o Bohu, jeho charaktere a osobnosti. Príspevok na seminár je 195 eur.

koinoniapo.sk,

f koinonia ján krstiteľ prešov

Komunitný dom Záborské

Nedeľa a sviatky: **svätá liturgia** (09.30h) na Youtube

Štvrtok: **Večer chvál a modlitieb za uzdravenie** (18.00h) na Youtube

cenacolo.sk, cdv_slovakia@hotmail.com

Ruženec za závislých:

Pondelok 17.00 Poprad

Štvrtok 17.15 Svidník

Klub Prešov: +421 907 197 990